

บทที่ 2

การกำหนดหัวข้อการวิจัย และการทบทวนเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยทางการบัญชี เน้นการวิจัยที่มีลักษณะเป็นการวิจัยเชิงประจักษ์ (Empirical research) ในบทนี้จะนำเข้าสู่การวิจัยตามกระบวนการของการวิจัยและเป็นไปตามหลักการวิจัยเชิงวิทยาศาสตร์โดยมีระบบในการดำเนินการที่ชัดเจน ซึ่งเริ่มต้นจากปัญหาการวิจัย การกำหนดหัวข้อการวิจัย คำถามการวิจัย วัตถุประสงค์การวิจัย นิยามศัพท์เฉพาะ ตลอดจนการทบทวนเอกสารการวิจัยหรือการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง อย่างไรก็ตาม นอกจากนักวิจัยทางการบัญชีต้องมีความรู้ ความเข้าใจในการดำเนินการวิจัยแล้วนั้น นักวิจัยทางการบัญชีต้องทราบขอบเขตในศาสตร์ด้านการบัญชี เพื่อให้สามารถกำหนดแนวทางให้ตรงกับศาสตร์ตั้งแต่เริ่มต้นในการดำเนินการวิจัย

การกำหนดหัวข้อการวิจัยทางการบัญชี

การกำหนดหัวข้อการวิจัยทางการบัญชี (Accounting research topic) สามารถแบ่งประเภทหัวข้อการวิจัยตามศาสตร์ได้ 6 ประเภท คือ 1) การบัญชีการเงิน 2) การบัญชีบริหาร 3) การสอบบัญชี 4) ภาษีอากร 5) ธรรมภิบาล และ 6) อื่นๆ ซึ่งงานวิจัยทางบัญชีประเภทอื่นๆ เช่น งานวิจัยด้านการศึกษา งานวิจัยเกี่ยวกับระเบียบวิธีวิจัยและงานวิจัยเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ (Oler et al., 2010) สำหรับ โพลิน ตรงเมธีรัตน์ (2556) ได้ระบุว่าหัวข้องานวิจัยทางด้านบัญชีเพิ่มเติมอีกหนึ่งประเภท คือ ระบบสารสนเทศทางการบัญชี ดังนั้น ปัจจุบันหัวข้องานวิจัยทางการบัญชีจึงมี 7 ประเภท ดังนี้

1. การบัญชีการเงิน (Financial accounting) มีเนื้อหาสำคัญที่นำมาใช้ในการวิจัย เช่น การนำข้อมูลสารสนเทศทางการบัญชีการเงินมาใช้ในการพยากรณ์และการปฏิบัติตามมาตรฐานการบัญชีรับรองโดยทั่วไป
2. การบัญชีบริหาร (Managerial accounting) การศึกษาวิจัยมักเป็นประเด็นเกี่ยวกับผลตอบแทนจากการลงทุนและการปันส่วนต้นทุน
3. การสอบบัญชี (Auditing) นักวิจัยทางการบัญชีมักศึกษาเกี่ยวกับความเป็นอิสระของผู้สอบบัญชี ค่าสอบบัญชีและคุณภาพของการสอบบัญชี
4. ภาษีอากร (Tax) นิยมศึกษาเกี่ยวกับกลยุทธ์ทางภาษี การวางแผนภาษีและแรงจูงใจด้านภาษี

5. ธรรมาภิบาล (Governance) เช่น โครงสร้างคณะกรรมการและสิทธิของผู้ถือหุ้น โดยงานวิจัยในด้านธรรมาภิบาลได้รับความสนใจจากนักวิจัยในต่างประเทศสูง

6. ระบบสารสนเทศทางการบัญชี (Accounting information systems) มีเนื้อหาสาระที่ศึกษาเกี่ยวกับการผลิตสารสนเทศทางการบัญชีและการใช้งานระบบ

7. งานวิจัยทางการบัญชีอื่นๆ ซึ่งเป็นงานวิจัยทางการบัญชีที่นอกเหนือจากการระบุไว้ข้างต้น มักเกี่ยวข้องกับประเด็นการวิจัยทางการศึกษา สิ่งแวดล้อมในการทำงาน การบัญชีสำหรับภาครัฐบาล การบัญชีขององค์กรที่ไม่แสวงหากำไรและการบัญชีระหว่างประเทศ

นักวิจัยทางการบัญชีเมื่อทราบขอบเขตในศาสตร์ทางการบัญชีแล้วนั้น นักวิจัยต้องสามารถค้นหาประเด็นสำคัญที่เกิดขึ้นในศาสตร์ทางการบัญชี ซึ่งประเด็นสำคัญดังกล่าวนี้ นักวิจัยจะต้องทำการค้นหาคำตอบหรือแสวงหาความรู้ ความจริงโดยใช้ระเบียบวิธีวิจัย อย่างไรก็ตาม ประเด็นหรือหัวข้อการวิจัยมักมีที่มาแตกต่างกันขึ้นอยู่กับความสนใจและประสบการณ์ของนักวิจัย การได้มาซึ่งหัวข้อการวิจัยอาจได้มาจากแหล่งต่างๆ ซึ่งแหล่งที่มาของความรู้ ความจริง สามารถสรุปได้ดังนี้

1. การลองผิดลองถูก นักวิจัยอาจพบเจอกับปัญหาและต้องแก้ปัญหาเฉพาะหน้า ซึ่งในการแก้ปัญหาอาจจะต้องใช้วิธีการต่างๆ โดยการลองผิดลองถูก และเมื่อวิธีการใดสามารถใช้แก้ปัญหาได้ผลก็จะจดจำและนำไปใช้แก้ปัญหาในครั้งต่อไป

2. ความบังเอิญ เป็นการค้นหาความรู้ ความจริง โดยไม่ได้มีเจตนาหรือไม่ได้ตั้งใจมาก่อน เช่น การทุจริตคอร์รัปชัน

3. ความเชื่อที่มาแต่โบราณ เป็นความรู้ที่เกิดจากความเชื่อเกี่ยวกับขนบธรรมเนียม ประเพณี เช่น การแต่งกาย การใช้ภาษา ประเพณีและวัฒนธรรม

4. ผู้รู้หรือนักปราชญ์ เป็นบุคคลที่สังคมให้การยอมรับว่าเป็นผู้มีความรู้ มีความเชี่ยวชาญและมีอิทธิพลต่อความเชื่อของผู้คนโดยทั่วไป เช่น ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตภายนอกหรือผู้สอบบัญชีอาวุโส

แหล่งที่มาของความรู้ ความจริง นักวิจัยทางการบัญชีสามารถนำความรู้ ความจริงที่มีอยู่นี้มาเป็นส่วนหนึ่งในการค้นหาปัญหาที่มีอยู่ เพื่อนักวิจัยจะสามารถตอบคำถามของปัญหา และการได้มาซึ่งคำตอบในการแก้ไขปัญหา นั้นได้ ปัญหาการวิจัยถือเป็นจุดเริ่มต้นของการทำวิจัยทางการบัญชี

ความหมายของปัญหาการวิจัย

ปัญหาการวิจัย (Research problem) ได้มีนักวิจัยให้ความหมายดังต่อไปนี้

Muathe (2007) อธิบายว่าปัญหาคือ ความรู้สึกที่ต้องการแก้ปัญหาโดยการทำให้เป็นที่รู้จัก ทั้งนี้ปัญหาการวิจัยมักถูกมองว่าเป็นโอกาส

Kothari (2004) กำหนดว่าปัญหาการวิจัย คือ ความยากลำบากของนักวิจัยที่ต้องใช้ประสบการณ์ในการวิจัยเพื่อความต้องการในการแก้ไขปัญหภายใต้อสถานการณ์ทางทฤษฎีและสถานการณ์ทางการปฏิบัติ

Shoket (2014) ระบุว่าปัญหาการวิจัย คือ หัวข้อที่นักวิจัยต้องการตรวจสอบหรือต้องการศึกษาไม่ว่าจะเป็นแบบบรรยายหรือการทดลอง

สุวิมล ติรภานันท์ (2551) ระบุว่าปัญหาการวิจัย หมายถึง ประเด็นที่ทำให้ให้นักวิจัยสงสัยและต้องดำเนินการเพื่อค้นหาคำตอบตามความเป็นจริง ข้อสงสัยดังกล่าวอาจเป็นข้อสงสัยต่อสถานการณ์ทั้งที่เป็นสถานการณ์ความขัดแย้งและไม่ขัดแย้งระหว่างสถานการณ์ที่เกิดขึ้นจริงกับสถานการณ์ที่คาดหวัง

สรุป ปัญหาการวิจัย คือ ประเด็นที่ทำให้เกิดข้อสงสัยและเป็นปัญหาที่มีความยากลำบากในการค้นหาคำตอบเกี่ยวกับบัญชี โดยนักวิจัยทางการบัญชีต้องการค้นหาคำตอบและต้องการแก้ไขปัญหโดยใช้ระเบียบวิธีวิจัย

การดำเนินการวิจัยทางการบัญชีมีความจำเป็นที่นักวิจัยต้องสามารถระบุปัญหาการวิจัย เพื่อกำหนดทิศทางในการวิจัยได้ว่านักวิจัยต้องการศึกษาหรือแก้ปัญหาเรื่องใด โดยใช้วิธีการวิจัยเข้ามาตรวจสอบเพื่อค้นหาคำตอบในการแก้ไขปัญห ซึ่งในการระบุปัญหาการวิจัย นักวิจัยควรระบุปัญหาที่ต้องการศึกษาอย่างรอบคอบและควรจัดทำเป็นลายลักษณ์อักษรก่อนดำเนินการออกแบบการวิจัย โดยนักวิจัยควรมีการระบุตัวแปรที่น่าสนใจว่ามีตัวแปรใดบ้างรวมทั้งระบุความสัมพันธ์ที่สามารถเกิดขึ้นได้ของปัญหาการวิจัยนั้น อาทิ การศึกษาความสัมพันธ์ การศึกษาอิทธิพลของตัวแปรที่เป็นปัญหา เช่น วัตถุประสงค์การวิจัย คือ ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกใช้ระบบบัญชีออนไลน์ ประชากร คือ ผู้บริหารกิจการห้างหุ้นส่วนจำกัดในจังหวัดยะลา ตัวแปรอิสระ คือ ปัจจัยด้านคุณสมบัติของระบบบัญชีออนไลน์ ปัจจัยด้านการกำกับดูแลกิจการที่ดี ตัวแปรตาม คือ การตัดสินใจเลือกใช้ระบบบัญชีออนไลน์ สำหรับคำถามการวิจัยนักวิจัยควรตั้งคำถามว่า ปัจจัยหรือสาเหตุอะไรที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้ระบบบัญชีออนไลน์ของกิจการห้างหุ้นส่วนจำกัด

องค์ประกอบของปัญหาการวิจัย

องค์ประกอบของปัญหาการวิจัยทางการบัญชีสามารถแบ่งได้เป็น 5 ประการ ดังนี้

1. ปัญหาที่เกิดขึ้นต้องเป็นปัญหาของบุคคลหรือกลุ่มบุคคล เช่น ปัญหาในการพัฒนาศักยภาพของนักบัญชี ปัญหาในการแสดงความคิดเห็นต่องบการเงินของผู้สอบบัญชีรับอนุญาต หรือปัญหาในการให้บริการของสำนักงานบัญชี

2. ต้องมีวัตถุประสงค์บางประการที่ทำให้บรรลุผลในการแก้ไขปัญหา เช่น วัตถุประสงค์เพื่อค้นหาสาเหตุที่ทำให้ให้นักบัญชีต้องพัฒนาศักยภาพเพิ่มขึ้น ซึ่งนักวิจัยทางการบัญชีต้องสามารถค้นหาสาเหตุได้ เช่น สาเหตุหนึ่งเกิดจากเทคโนโลยีสมัยใหม่ที่เข้ามามีบทบาท จึงทำให้นักบัญชีต้องพัฒนาศักยภาพ

3. ต้องมีวิธีการอย่างน้อยสองวิธีการเพื่อให้การแก้ไขปัญหาบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ เช่น การใช้วิธีการตรวจสอบเอกสารจากงานวิจัยที่ผ่านมาเพื่อเป็นการรวบรวมสาเหตุที่ทำให้ให้นักบัญชีต้องพัฒนาศักยภาพ และการใช้วิธีการสำรวจความคิดเห็นโดยการใช้แบบสอบถามและนำมาวิเคราะห์เพื่อพิจารณาว่าสาเหตุใดเป็นสาเหตุที่แท้จริงที่ทำให้นักบัญชีต้องพัฒนาศักยภาพ

4. นักวิจัยต้องมีข้อสงสัยภายในใจเกี่ยวกับการเลือกทางเลือกในการวิจัย เช่น ปัญหาการวิจัยใดที่นักวิจัยต้องดำเนินการก่อนหรือต้องดำเนินการหลัง หรือปัญหาการวิจัยนี้สามารถตอบคำถามได้ด้วยวิธีการวิจัยเชิงปริมาณหรือวิธีการเชิงคุณภาพ

5. ต้องมีสภาพแวดล้อมบางอย่างที่เกี่ยวข้องกับปัญหา เช่น ยุคเศรษฐกิจดิจิทัลทำให้ลักษณะในการจัดทำบัญชีของกิจการต่างๆ เปลี่ยนแปลงไปและเกิดปัญหาในการจัดทำบัญชีหรือไม่

แนวทางในการเลือกปัญหาการวิจัย

ปัญหาการวิจัยมีความสำคัญอย่างยิ่งในการดำเนินการวิจัย นักวิจัยทางการบัญชีต้องพิจารณาความสามารถด้านต่างๆ ที่มีผลต่อความสำเร็จในการดำเนินการวิจัย นักวิจัยต้องประเมินว่าสิ่งนั้นเป็นปัญหา และปัญหาเหล่านั้นต้องใช้วิธีการวิจัยใดในการแก้ปัญหาหรือเป็นปัญหาที่มีคุณค่าและมีผลกระทบต่อผู้คนโดยส่วนใหญ่ ดังนั้น นักวิจัยต้องเลือกหัวข้อการวิจัยโดยคำนึงถึงสิ่งต่างๆ ดังนี้

1. เป็นประเด็นที่นักวิจัยสนใจเป็นหลัก ซึ่งความสนใจของนักวิจัยเป็นโอกาสที่จะทำให้งานวิจัยนั้นเกิดความสำเร็จได้ตามเป้าหมาย นักวิจัยทางการบัญชีควรดำเนินการวิจัยประเด็นในศาสตร์ทางการบัญชีเป็นหลัก โดยอาจมีการบูรณาการกับศาสตร์อื่นได้ตามความสนใจ เช่น

ศาสตร์ด้านบริหารธุรกิจ ซึ่งการดำเนินการวิจัยที่นักวิจัยมีความสนใจจะทำให้งานวิจัยนี้ดำเนินการวิจัยแล้วประสบผลสำเร็จได้ นักวิจัยสามารถเลือกปัญหานี้ในการทำวิจัยได้

2. เป็นประเด็นที่เหมาะสมกับความรู้ความสามารถของนักวิจัย อาทิ นักวิจัยมีความรู้เกี่ยวกับการออกแบบแอปพลิเคชันทางการบัญชีบนสมาร์ตโฟน ซึ่งนักวิจัยมีความรู้ทางการบัญชีควบคู่กับความรู้ด้านเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ก็จะทำให้งานวิจัยนี้ดำเนินการวิจัยแล้วประสบผลสำเร็จได้ นักวิจัยสามารถเลือกปัญหานี้ในการทำวิจัยได้

3. เป็นประเด็นที่เหมาะสมกับระยะเวลา เงินทุน และผลที่คาดว่าจะได้รับ เช่น การทำวิจัยมีระยะเวลา 1 ปี งบประมาณในการทำวิจัย 100,000 บาท ก่อนการดำเนินการวิจัย นักวิจัยต้องคาดการณ์ระยะเวลาและงบประมาณให้เหมาะสมกับขอบเขตการวิจัยจะทำให้การทำวิจัยสำเร็จได้

4. เป็นการศึกษาที่ทำให้เกิดข้อค้นพบใหม่ การวิจัยนี้โดยส่วนใหญ่เป็นประเด็นที่ทำหายเนื่องจากยังไม่มีบุคคลใดดำเนินการวิจัยมาก่อนและผลการวิจัยที่จะเกิดขึ้นมีผลกระทบต่อผู้คนจำนวนมาก เช่น เกิดผลกระทบต่อนักบัญชีทั้งหมดของประเทศไทยถือเป็นประเด็นที่ควรดำเนินการวิจัย

5. เป็นประเด็นที่ได้รับความร่วมมือจากทุกฝ่าย เช่น การดำเนินการวิจัยเกี่ยวกับปัญหาในการจัดทำบัญชีของสหกรณ์ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งนักวิจัยต้องขอความร่วมมือและความอนุเคราะห์ข้อมูลจากหน่วยงานของรัฐบาลซึ่งเป็นผู้รวบรวมข้อมูลของกลุ่มสหกรณ์ทั้งสามจังหวัด รวมทั้งสหกรณ์ทุกกลุ่มในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ หากการดำเนินการวิจัยได้รับความร่วมมือน้อยความสำเร็จในการทำวิจัยก็ลดน้อยลง ดังนั้น นักวิจัยจึงต้องนำมาเป็นเหตุผลในการเลือกปัญหาการวิจัย

6. เป็นช่องว่างของความรู้ คือ ก่อนหน้าที่นักวิจัยจะดำเนินการวิจัย ได้มีบุคคลอื่นทำวิจัยในประเด็นเดียวกันกับที่นักวิจัยให้ความสนใจ ซึ่งนักวิจัยต้องทบทวนเอกสารที่เกี่ยวข้องเพื่อค้นหาช่องว่างของประเด็นดังกล่าวที่ยังไม่มีบุคคลใดดำเนินการวิจัย โดยช่องว่างของความรู้นี้จะทำให้นักวิจัยสร้างคุณค่าให้กับงานวิจัยได้

7. เป็นประเด็นที่ยังถกเถียงกันอยู่ หรือผู้คนในสังคมให้ความสนใจ เช่น ปัญญาประดิษฐ์จะเข้ามาแทนที่ตำแหน่งงานของนักบัญชี ซึ่งโดยทั่วไปในวิชาชีพบัญชีมีเสี่ยงสะท้อนกันอย่างกว้างขวางทั้งที่เห็นด้วยและไม่เห็นด้วยว่าปัญญาประดิษฐ์จะเข้ามาแทนที่ตำแหน่งงานของนักบัญชีได้จริง

8. เป็นสิ่งที่ต้องได้รับการเปลี่ยนแปลงหรือการสร้างสิ่งใหม่ เกิดองค์ความรู้หรือเกิดทฤษฎีใหม่ เช่น การสร้างแอปพลิเคชันทางการบัญชีเพื่อพัฒนาให้การทำงานของนักบัญชีมีประสิทธิผลเพิ่มมากขึ้น

9. ผลที่เกิดขึ้นจากการวิจัยสามารถนำไปใช้ในการแก้ปัญหาหรือสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้

การเลือกปัญหาการวิจัยข้างต้นขึ้นอยู่กับประสบการณ์และความเชี่ยวชาญของนักวิจัยทางการบัญชี รวมทั้งขึ้นอยู่กับสถานการณ์ปัจจุบันซึ่งนักวิจัยต้องพิจารณาและประเมินความสามารถของตน เพื่อให้การกำหนดปัญหาการวิจัยเกิดความชัดเจนและนำมาซึ่งความสำเร็จในการดำเนินการวิจัย

ข้อควรระวังในการเลือกปัญหาการวิจัย

การเลือกปัญหาการวิจัย นักวิจัยทางการบัญชีไม่ควรตัดสินใจเลือกดำเนินการวิจัยภายใต้สถานการณ์ดังต่อไปนี้

1. เป็นประเด็นปัญหาที่กว้างมากเกินไป การดำเนินการวิจัยที่มีขอบเขตกว้างจะทำให้นักวิจัยกำหนดแนวทางการวิจัยที่ไม่ชัดเจน เช่น การทำวิจัยเกี่ยวกับภาษี ซึ่งไม่ได้มีการจำเพาะเจาะจงว่าเป็นประเด็นสำคัญเรื่องใด ดังนั้น นักวิจัยไม่สามารถกำหนดทิศทางได้ รวมทั้งการวางแผนในการดำเนินการวิจัยก็จะเกิดความยากลำบากตามไปด้วย

2. เป็นประเด็นที่มีผู้โต้แย้งได้ว่าไม่เป็นปัญหา ซึ่งการดำเนินการวิจัยนักวิจัยมุ่งแก้ปัญหาและกำหนดวิธีการในการค้นหาคำตอบในการแก้ไขปัญหาโดยงานวิจัยที่เกิดขึ้นจะมีคุณค่าสูง แต่หากมีผู้โต้แย้งว่าสิ่งที่นักวิจัยกำลังจะดำเนินการไม่เป็นปัญหา นั้นหมายความว่าหากนักวิจัยยืนยันจะดำเนินการวิจัยผลลัพธ์ที่ได้จากการวิจัยก็จะมีคุณค่าหรือมีคุณค่าน้อย

3. เป็นประเด็นที่ง่ายเกินไป ไม่คุ้มค่าแก่การดำเนินการวิจัย นักวิจัยทางการบัญชีต้องพิจารณาว่าปัญหาที่กำลังจะวิจัยมีความซับซ้อนซึ่งต้องใช้ระเบียบวิธีวิจัยเพื่อค้นหาคำตอบหรือไม่ หรือนักวิจัยเพียงแค่นำจากเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง หรือการซักถามเพียงแค่นี้ก็ประโยชน์ก็สามารถได้คำตอบ ซึ่งลักษณะเช่นนี้ไม่ควรเลือกเป็นปัญหาการวิจัย

4. เป็นประเด็นที่ผู้วิจัยไม่มีความรู้ความสามารถเพียงพอ เช่น นักวิจัยมีความรู้ทางด้านการศึกษา แต่ไปเลือกปัญหาการวิจัยเกี่ยวกับการตัดแต่งพันธุกรรมของพืช ซึ่งถือเป็นความยากลำบากในการดำเนินการวิจัย

5. เป็นประเด็นที่มีได้สร้างข้อค้นพบใหม่จากการดำเนินการวิจัย นักวิจัยอาจดำเนินการวิจัยซ้ำกับที่ผ่านมาหรือสถานการณ์ยังไม่เปลี่ยนแปลง เมื่อดำเนินการวิจัยผลลัพธ์ที่

ได้ยังคงเหมือนเดิม ฉะนั้น นักวิจัยควรพิจารณาโดยการนำเหตุการณ์หรือสถานการณ์เข้ามาร่วมในการพิจารณา

การเลือกปัญหาการวิจัยนอกจากนักวิจัยทางการบัญชีต้องพิจารณาเลือกอย่างระมัดระวังแล้วนั้น นักวิจัยต้องคำนึงถึงสิ่งต่างๆ ดังต่อไปนี้ (สรชัย พิศาลบุตร, 2554)

1. นักวิจัยต้องจัดลำดับความสำคัญของปัญหาการวิจัย เช่น หากเป็นการวิจัยที่ต้องแก้ปัญหาการดำเนินงานขององค์กร นักวิจัยต้องพิจารณาปัญหาที่มากที่สุดขององค์กรเป็นลำดับแรกและลดระดับความสำคัญลงไป

2. นักวิจัยต้องคำนึงถึงระยะเวลาและค่าใช้จ่ายต่างๆ ที่จะเกิดขึ้นในการดำเนินการวิจัย

3. นักวิจัยควรเลือกทำหัวข้อการวิจัยที่สำคัญมากที่สุดก่อน ทั้งนี้ ต้องทำวิจัยได้ตามระยะเวลาและค่าใช้จ่ายที่นักวิจัยประมาณการ อย่างไรก็ตาม หากหัวข้อที่นักวิจัยต้องการจัดทำวิจัยประมาณการแล้วต้องใช้เวลาและค่าใช้จ่ายในการดำเนินการวิจัยมากไปหรือเกินกว่าที่นักวิจัยยอมรับได้ ให้นักวิจัยเลือกหัวข้อที่มีความสำคัญลำดับรองลงไป

การกำหนดปัญหาการวิจัย

การวิจัยทางการบัญชีสามารถกำหนดปัญหาการวิจัย (Problem identification) จากสาเหตุต่างๆ ได้ดังนี้

1. ประสบการณ์ในการทำงาน นักวิจัยพบเจอปัญหาที่เกิดขึ้นจากการทำงานหรืออาจเกิดจากการสังเกตเห็นการเปลี่ยนแปลงของสิ่งต่างๆ ภายในองค์กร ซึ่งนักวิจัยได้พบเจอปัญหาเหล่านี้โดยตรง ดังนั้น นักวิจัยสามารถนำประสบการณ์ที่พบเจอมาเป็นประเด็นปัญหาการวิจัยหรือหัวข้อการวิจัยได้

2. จากปรากฏการณ์หรือสภาพความเป็นจริง เป็นประเด็นปัญหาที่เกิดขึ้นจริงและได้มีการสำรวจแล้วว่าเป็นประเด็นปัญหา ดังนั้น หากผู้วิจัยนำประเด็นที่ได้นี้มาดำเนินการวิจัยเพื่อหาคำตอบในการแก้ไขปัญหา ก็จะทำให้เกิดผลโดยตรงในการพัฒนาและแก้ไขปัญหา นั้นได้ถูกประเด็น

3. สถานที่ที่ทำวิจัย บางครั้งงานวิจัยอาจมุ่งศึกษาหัวข้อใดหัวข้อหนึ่ง แต่บางครั้งเมื่อนักวิจัยลงสู่ภาคสนามหรือลงไปยังสถานที่ที่ดำเนินการวิจัยอาจพบเจอปัญหาการวิจัยเพิ่มขึ้นได้นั้นคือ สถานที่ที่ทำวิจัยอาจนำมาซึ่งประเด็นหัวข้อการทำวิจัย

4. นโยบายและยุทธศาสตร์การวิจัยของชาติ ยุทธศาสตร์การวิจัยแห่งชาติในปัจจุบันได้ระบุประเด็นสำคัญที่นักวิจัยควรดำเนินการวิจัย โดยมีการสนับสนุนงบประมาณให้กับนักวิจัย

เพื่อนำไปใช้ในการดำเนินการ ดังนั้น ประเด็นการวิจัยที่ยุทธศาสตร์ของชาติกำหนดขึ้น จึงเป็นที่มาของหัวข้อการวิจัยที่นักวิจัยสามารถนำไปค้นหาความรู้ความจริงได้

5. วารสารงานวิจัย หนังสือ หรือวิทยานิพนธ์ เป็นแหล่งข้อมูลที่ให้นักวิจัยได้ศึกษาค้นคว้าว่างานวิจัยในอดีตที่เกิดขึ้นในเรื่องใดเรื่องหนึ่งนั้นได้มีการศึกษาในประเด็นปัญหาใดบ้าง และยังมีประเด็นปัญหาใดที่ยังไม่ได้รับการแก้ไขหรือยังเป็นข้อจำกัดในการวิจัย ซึ่งช่องว่างของการวิจัยจะอยู่ในส่วนท้ายของบทความวารสาร ทั้งนี้ ผู้วิจัยสามารถทำการวิจัยต่อไปได้ในอนาคต

6. การระดมสมอง เป็นการระดมความคิดหรือการรวมความคิดของกลุ่มคนเพื่อค้นหาคำตอบเดียวกัน เช่น การค้นหาวิธีการแก้ไขปัญหาระบบการในการปฏิบัติภายในองค์กร หรือมีประเด็นปัญหาเดียวกัน โดยใช้กระบวนการวิจัยเป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหา

7. สื่อโทรทัศน์และสื่อสิ่งพิมพ์ เช่น ข่าวสารที่นำเสนอทางช่องทางโทรทัศน์และสื่อหนังสือพิมพ์

8. การนำเสนอในการประชุม เช่น การประชุมของสภาวิชาชีพบัญชี

9. หนังสือเรียนโดยเฉพาะสาขาวิชาการบัญชี

10. สภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป เช่น ปัจจุบันประเทศไทยขับเคลื่อนโดยการใช้นวัตกรรม ซึ่งวิชาชีพบัญชีได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงนี้ นักวิจัยทางการบัญชีสามารถกำหนดเป็นหัวข้อการวิจัยได้

นักวิจัยทางการบัญชีเมื่อพิจารณาและกำหนดปัญหาการวิจัยแล้ว นักวิจัยต้องดำเนินการวิจัยและต้องเขียนรายงานการวิจัย ซึ่งในการเขียนรายงานการวิจัยจะเริ่มจากการกำหนดชื่อเรื่องการวิจัย ความเป็นมาและความสำคัญของการวิจัย คำถามการวิจัย วัตถุประสงค์การวิจัย และนิยามศัพท์เฉพาะ ซึ่งทั้งหมดนี้จะกำหนดข้อมูลไว้ในบทที่ 1 ของรายงานการวิจัย

ชื่อเรื่องการวิจัย

การตั้งชื่อหัวข้อหรือชื่อเรื่องของงานวิจัยทางการบัญชี (Research topic) มีความสำคัญยิ่ง เนื่องจากชื่อเรื่องของงานวิจัยเป็นสิ่งแรกที่บุคคลให้ความสนใจ และใช้ความพยายามในการคาดการณ์ถึงประเด็นต่างๆ ที่ระบุอยู่ในเนื้อหาการวิจัย เช่น งานวิจัยนี้ศึกษาเกี่ยวกับอะไร มีตัวแปรอิสระอะไร ตัวแปรตามอะไร ประชากรที่ใช้ในการศึกษาเป็นใคร สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคืออะไร และงานวิจัยเป็นงานวิจัยเชิงปริมาณหรืองานวิจัยเชิงคุณภาพ ดังนั้นชื่อหัวข้อหรือชื่อเรื่องงานวิจัยจึงควรมีลักษณะดังต่อไปนี้

1. มีความชัดเจน อ่านเข้าใจง่าย ไม่คลุมเครือ เช่น ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างจรรยาบรรณวิชาชีพบัญชีและประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของนักบัญชีในบริษัทจำกัดจังหวัดยะลา หรือ ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการจัดทำบัญชีของกลุ่มผู้ผลิตสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ในจังหวัดนราธิวาส หรือ ศึกษาปัญหาในการจัดทำบัญชีของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดปัตตานี

2. บ่งบอกถึงขอบข่ายของปัญหาที่วิจัย เช่น ความสัมพันธ์ระหว่างความเป็นมืออาชีพของนักบัญชียุคดิจิทัลและประสิทธิภาพการดำเนินงานของกิจการห้างหุ้นส่วนจำกัดในจังหวัดยะลา ซึ่งชื่อเรื่องมีขอบเขตคือการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความเป็นมืออาชีพของนักบัญชียุคดิจิทัลและประสิทธิภาพการดำเนินงาน ประชากรคือ กิจการห้างหุ้นส่วนจำกัดในจังหวัดยะลา สถิติที่ใช้คือการวิเคราะห์ความถดถอยอย่างง่ายและเป็นการวิจัยเชิงปริมาณ

3. ไม่ใช้คำฟุ่มเฟือย เช่น ศึกษาปัญหาในการจัดทำบัญชีของนักบัญชีกลุ่มวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดปัตตานี ซึ่งอาจทำให้เกิดความซ้ำซ้อนเนื่องจากการจัดทำบัญชีเป็นความรับผิดชอบของนักบัญชีโดยตรง ดังนั้น การตั้งชื่อควรกำหนดเป็น ศึกษาปัญหาในการจัดทำบัญชีของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดปัตตานี ซึ่งการใช้คำมีความกระชับมากขึ้น

4. ไม่เขียนในรูปคำถาม เช่น นักบัญชีควรมีศักยภาพอย่างไรในยุคประเทศไทย 4.0 ซึ่งนักวิจัยทางการบัญชีอาจกำหนดชื่อใหม่เป็น แนวทางการพัฒนาศักยภาพของนักบัญชีในยุคประเทศไทย 4.0 หรือ คุณลักษณะของนักบัญชีในยุคประเทศไทย 4.0 เป็นต้น

5. ไม่เขียนในรูปคำสรุปของการวิจัย เช่น ศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน นักวิจัยสามารถขยายความหัวข้อให้มีความชัดเจนขึ้นคือ ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของนักบัญชีในกิจการห้างหุ้นส่วนจำกัดจังหวัดยะลา

6. ไม่ใช่ตัวย่อ เช่น ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพการให้บริการของ สนง.บัญชีในประเทศไทย ซึ่งนักวิจัยควรกำหนดชื่อเรื่องให้เป็นชื่อเต็มไม่เขียนโดยใช้ชื่อย่อโดยกำหนดชื่อใหม่เป็น ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพการให้บริการของสำนักงานบัญชีในประเทศไทย

7. สะท้อนให้เห็นตัวแปรต่างๆ ที่ผู้วิจัยต้องการศึกษา เช่น ความสัมพันธ์ระหว่างความเป็นมืออาชีพของนักบัญชียุคดิจิทัลและประสิทธิภาพการดำเนินงานของกิจการห้างหุ้นส่วนจำกัดในจังหวัดยะลา โดยตัวแปรอิสระคือ ความเป็นมืออาชีพของนักบัญชียุคดิจิทัล และตัวแปรตามคือ ประสิทธิภาพการดำเนินงาน

8. แสดงให้เห็นกลุ่มตัวอย่างว่าเป็นใคร เช่น ความต้องการพัฒนาทักษะทางวิชาชีพบัญชีของกลุ่มวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งกลุ่มตัวอย่าง

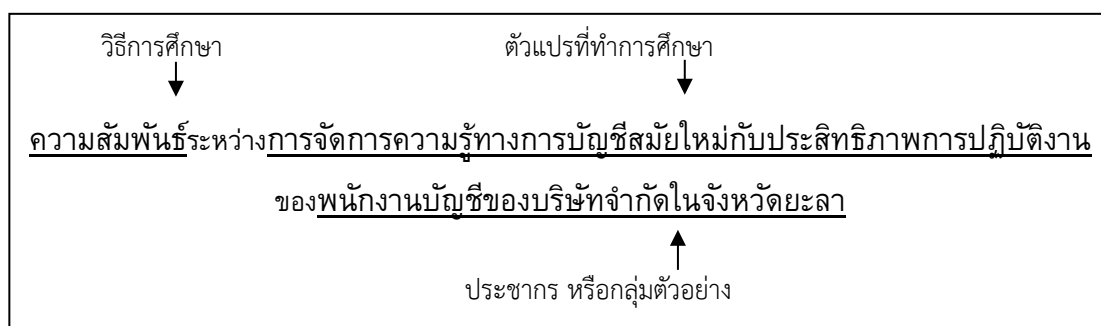
คือนักบัญชีของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในจังหวัดปัตตานี จังหวัดยะลา และจังหวัดนราธิวาส

9. สะท้อนให้เห็นถึงสถิติที่นำมาใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล เช่น ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างจรรยาบรรณวิชาชีพบัญชีและประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของนักบัญชีในบริษัทจำกัดจังหวัดยะลา สถิติที่นำมาใช้วิเคราะห์ข้อมูลคือ การวิเคราะห์การถดถอยอย่างง่าย เป็นต้น

องค์ประกอบของชื่อเรื่องการวิจัย

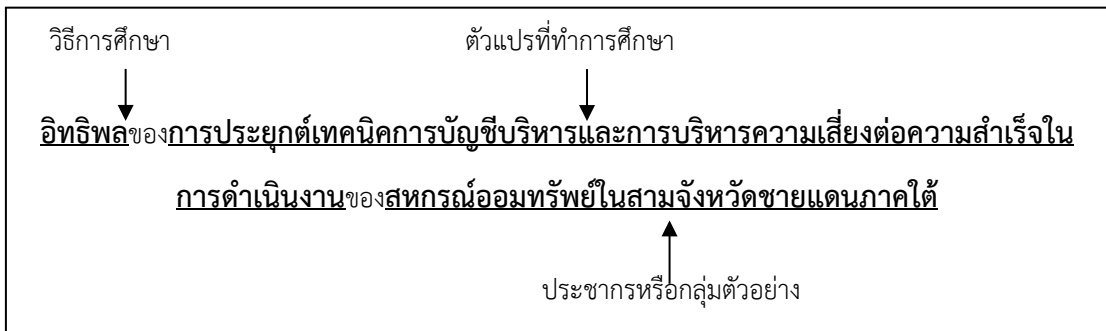
การตั้งชื่อเรื่องการวิจัยต้องมีความสัมพันธ์กับปัญหาการวิจัย รวมทั้งวัตถุประสงค์ของการวิจัย การตั้งชื่อเรื่องการวิจัยควรเฉพาะเจาะจงในสิ่งที่กำลังศึกษา ชื่อเรื่องควรกระชับแต่ได้ใจความครบถ้วนและชื่อเรื่องควรตรงกับเนื้อหาที่ทำการวิจัย การตั้งชื่อเรื่องการวิจัยที่ดีมีองค์ประกอบสำคัญ 3 ประการ ดังนี้ (วาโร เฟิงส์สวัสดิ์, 2551)

1. ควรระบุวิธีการศึกษา เช่น การสำรวจ การเปรียบเทียบ หรือการศึกษาความสัมพันธ์
 2. ควรระบุตัวแปรที่ทำการศึกษา
 3. ควรระบุประชากร หรือกลุ่มตัวอย่าง
- ตัวอย่างการตั้งชื่อเรื่องการวิจัยทางการบัญชี

ภาพที่ 2.1 แสดงตัวอย่างการตั้งชื่อเรื่องการวิจัยทางการบัญชี

หรือ

ภาพที่ 2.2 แสดงตัวอย่างความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาการวิจัย

สรุป การตั้งชื่อเรื่องการวิจัยทางการบัญชีที่ดี นักวิจัยทางการบัญชีจะต้องตั้งชื่อให้ครบตามองค์ประกอบ โดยต้องสะท้อนให้เห็นถึงวิธีการศึกษา ตัวแปรที่ทำการศึกษา และประชากรหรือกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา รวมทั้งในการตั้งชื่อการวิจัยต้องมีความชัดเจน ไม่คลุมเครือ บ่งบอกถึงขอบข่ายปัญหาการวิจัย สั้นกระชับ ไม่ใช่ตัวย่อ ไม่เขียนเป็นประโยคคำถามหรือคำสรุป สะท้อนถึงสถิติที่ใช้ในการศึกษาและสามารถบ่งบอกได้ว่าเป็นงานวิจัยเชิงปริมาณหรืองานวิจัยเชิงคุณภาพ ทั้งนี้ เมื่อนักวิจัยทางการบัญชีกำหนดชื่อเรื่องหรือตั้งชื่อเรื่องการวิจัยเรียบร้อยแล้ว นักวิจัยต้องเรียบเรียงเหตุผลหรือความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาการวิจัยในลำดับถัดไป

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาการวิจัย

การเขียนรายงานการวิจัยในส่วนของความเป็นมาและความสำคัญของงานวิจัย ซึ่งเป็นเนื้อหาที่ระบุอยู่ในบทที่ 1 โดยนักวิจัยต้องใช้ทักษะ ประสบการณ์และองค์ความรู้ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย สำหรับการเรียบเรียงเนื้อหาสาระในส่วนนี้นักวิจัยต้องแสดงความเป็นเหตุเป็นผลเพื่อจูงใจให้ผู้อ่านรายงานการวิจัยคล้อยตามและต้องระบุให้เห็นถึงความสำคัญหรือปัญหาการวิจัยว่าสาเหตุใดนักวิจัยจึงต้องการศึกษาในเรื่องดังกล่าวนี้ ทั้งนี้ นักวิจัยควรเขียนแบ่งเป็นย่อหน้าเพื่อกำหนดเนื้อหา และแต่ละย่อหน้าต้องมีความเชื่อมโยงและสอดคล้องกัน การเขียนเรียบเรียงในย่อหน้าแรกจะเป็นการเขียนภาพกว้างๆ ในประเด็นที่ศึกษาและค่อยๆ ขมวดมาสู่ประเด็นที่ต้องการดำเนินการวิจัยหรือการเขียนในแบบพีระมิดคว่ำ นอกจากนี้ ในการเขียนความเป็นมาหรือความสำคัญของงานวิจัย ต้องกระทำด้วยความระมัดระวังในประเด็นต่างๆ ดังนี้

1. กล่าวถึงปัญหาชัดเจน ผู้อ่านทราบเจตนาในการวิจัย
2. เหตุผลในการวิจัยชัดเจนและเป็นเหตุผลที่สำคัญ

3. มีรากฐานทางทฤษฎีและผลการวิจัยที่เกี่ยวข้อง
4. ใช้ภาษาชัดเจน
5. ไม่นำข้อความของผู้อื่นมาเรียงต่อกันไปโดยตลอด แต่จะมีกรอบความคิดของตนเองและมีคำกล่าว ข้อสรุป ข้อเท็จจริงและผลการวิจัยในเรื่องนั้นประกอบ เพื่อให้เนื้อหาสาระมีน้ำหนักและมีความถูกต้อง

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาการวิจัยในการเรียบเรียงเนื้อหาสาระจำเป็นต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ 5 ประการ ดังนี้

1. ระบุปัญหาตามสภาพที่เป็นจริง
2. ให้เหตุผลสำคัญต่อปัญหาที่เกิดขึ้นจากการศึกษาและการปฏิบัติในปัจจุบัน
3. ระบุช่องว่างหรือสิ่งที่ขาดหายไปของปัญหาจากการทบทวนวรรณกรรม
4. แสดงให้เห็นถึงวิธีการที่ใช้ในการวิจัย เช่น กรอบเวลาการดำเนินการวิจัย ผู้เข้าร่วมการวิจัย สถานที่ที่ใช้ในการวิจัยและแนวโน้มของปัญหาที่จะเกิดขึ้น
5. ระบุองค์กร กลุ่มคนหรือบุคคลที่ได้รับประโยชน์จากการแก้ปัญหาการวิจัย
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาการวิจัยสามารถแสดงตัวอย่างได้ดังนี้

การวิจัยเรื่อง การวิจัยเชิงสำรวจเกี่ยวกับความคิดเห็นของนักบัญชีต่อมาตรฐานการรายงานทางการเงินสำหรับกิจการขนาดกลางและขนาดย่อม

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาการวิจัย

กิจการขนาดกลางและขนาดย่อม (Small and Medium-Sized Entities: SMEs) เป็นกลไกสำคัญในการเชื่อมโยงกิจกรรมทางเศรษฐกิจระหว่างธุรกิจประเภทต่างๆ มีบทบาทสำคัญในการเป็นแหล่งจ้างแรงงานและสร้างรายได้ให้แก่ประชาชนทั่วทุกพื้นที่ในประเทศ อย่างไรก็ตาม ในช่วงที่ผ่านมาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมยังประสบปัญหาในการพัฒนามีกิจการจำนวนมากที่ขาดความสามารถในการแข่งขันและทำกำไรไม่ได้เท่าที่ควรบางกิจการต้องปิดกิจการลงอันเนื่องมาจากเหตุผลและความจำเป็น ดังกล่าว ภาครัฐเห็นความสำคัญของ SMEs จึงได้มีนโยบายช่วยเหลือ SMEs ในหลายๆ ด้าน ทั้งในด้านกฎหมาย ด้านภาษี รวมถึงประกาศให้การส่งเสริม SMEs เป็นวาระแห่งชาติปี พ.ศ.2558 (สุภาพรณ วัฒนาอุดมชัย, 2558) ดังนั้น การจัดทำและนำเสนอรายงานการเงินของกิจการ กลุ่มนี้ซึ่งเป็นที่สะท้อนภาพกิจการและผลการดำเนินงานของกิจการจึงมีความสำคัญเช่นกัน

ในอดีต กิจการทุกขนาดในประเทศไทยถูกบังคับให้ใช้มาตรฐานการรายงานทางการเงินของไทย (Thai Financial Reporting Standard: TFRS) ชุดเดียวกันทั้งหมด เพียงแต่สำหรับกิจการที่เรียกว่า “กิจการที่ไม่ใช่บริษัทมหาชน” จะได้รับการผ่อนปรนไม่ต้องปฏิบัติตามมาตรฐานการบัญชี จำนวน 8 ฉบับ แต่จากกรณีที่ข้อกำหนดหลายๆ เรื่อง ของ TFRS มีความยุ่งยากซับซ้อนมีต้นทุนในการจัดทำสูง เช่น เรื่องการใช้แนวคิดมูลค่า

ยุติธรรมและสภานิติบัญญัติฯ ได้เล็งเห็นถึงความแตกต่างของลักษณะของธุรกรรม ตลอดจนจำนวนผู้มีส่วนได้เสียของกิจการที่จัดเป็นกิจการที่มีส่วนได้เสียสาธารณะ (Public Accountable Entities: PAEs) กับกิจการที่ไม่มีส่วนได้เสียสาธารณะ (Non-Public Accountable Entities: NPAEs) จึงได้มีการพิจารณาจัดทำมาตรฐานการรายงานทางการเงินสำหรับกิจการที่ไม่มีส่วนได้เสียสาธารณะขึ้น (Thai Financial Reporting Standard for Non-Public Accountable Entities: TFRS for NPAEs) และมีการประกาศใช้ในปี พ.ศ.2554 จนถึงปัจจุบัน และสำหรับกิจการที่จัดเป็น PAEs ก็ยังคง ต้องปฏิบัติตาม TFRS ต่อไปโดยไม่มีข้อยกเว้นใดๆ (นิพนธ์ เห็นโชคชัยชนะ และคณะ, 2556)

ต่อมาพบว่าในมุมมองของผู้จัดทำงบการเงินและผู้ใช้งบการเงินบางกลุ่ม TFRS for NPAEs ในปัจจุบันไม่เหมาะกับ NPAEs ขนาดใหญ่หรือกิจการที่มีลักษณะเป็นกลุ่มกิจการ ซึ่งมีรายการทางบัญชีที่มีความซับซ้อนและมีผู้ที่มีส่วนได้เสียหลายกลุ่มนอกจากผู้เป็นเจ้าของ รวมถึงเพื่อให้สอดคล้องกับการก้าวเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (Asian Economic Community: AEC) ทำให้สภาวิชาชีพบัญชีฯ นำมาตรฐานการรายงานทางการเงินระหว่างประเทศสำหรับกิจการขนาดกลางและขนาดย่อม (International Financial Reporting Standard for Small and Medium-sized Entities: IFRS for SMEs) มาพิจารณา เพื่อจัดทำมาตรฐานการรายงานทางการเงินสำหรับกิจการขนาดกลางและขนาดย่อมในประเทศไทย (Thai Financial Reporting Standard for Small and Medium-sized Entities: TFRS for SMEs) และจะนำไปใช้แทน TFRS for NPAEs โดยมีแนวทางที่จะบังคับใช้มาตรฐานชุดนี้ในปี พ.ศ.2560 และบังคับใช้กับกลุ่มกิจการ NPAEs ที่ซับซ้อน (วรศักดิ์ ทูมมานนท์ และ สันสกฤต วิจิตรเลขการ, 2558)

เมื่อกิจการกลุ่ม NPAEs จะต้องนำ TFRS for SMEs มาถือปฏิบัติถึงแม้จะช่วยรองรับรายการค้าบางประเภทที่ไม่ถูกกล่าวถึงใน TFRS for NPAEs และให้ข้อมูลที่ผู้ใช้งบการเงินต้องการมากขึ้น แต่การจัดทำรายงานการเงินจะมีความซับซ้อนมากขึ้นตามไปด้วย ต้นทุนของกิจการและภาระของนักบัญชีในการจัดทำงบการเงินก็มีเพิ่มขึ้นเช่นกันและยังมีประเด็นปัญหาอีกว่าจะบังคับใช้กับกิจการกลุ่มใดบ้าง และกิจการที่ไม่เข้าเกณฑ์ถูกบังคับใช้จะใช้มาตรฐานใดในการจัดทำรายงานการเงินต่อไป

การศึกษาจึงต้องการสำรวจถึงความคิดเห็นของนักบัญชีที่มีต่อการนำ TFRS for SMEs มาบังคับใช้ว่าจะเกิดปัญหาอุปสรรคหรือประโยชน์เช่นไรในการนำมาตราฐาน ฉบับนี้มาถือปฏิบัติและเกณฑ์การแบ่งกลุ่มกิจการ NPAEs ออกเป็นกลุ่มที่ต้องนำ TFRS for SMEs มาใช้กับกลุ่มที่ไม่ต้องใช้มาตรฐานฉบับนี้ควรใช้เกณฑ์ลักษณะใดและกิจการที่ไม่ต้องใช้ TFRS for SMEs ควรใช้มาตรฐานใดในการจัดทำรายงานการเงินต่อไป

ภาพที่ 2.3 แสดงตัวอย่างความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาการวิจัย ที่มา (อรอนงค์ อรัญญถาวร และกอบแก้ว รัตนอุบล, 2559)

คำถามการวิจัย

การตั้งคำถามการวิจัย (Research questions) อาจเป็นจุดเริ่มต้นที่แสดงให้เห็นถึงความคิดในการดำเนินการวิจัยนั้นๆ และยังมีความเชื่อมโยงโดยตรงกับการกำหนดวัตถุประสงค์ของการวิจัย ทั้งนี้ งานวิจัยทางการบัญชีเป็นการค้นหาคำตอบในสิ่งที่ศึกษา โดยคำตอบนั้นต้องเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยและเป็นการตอบคำถามงานวิจัยที่ต้องแก้ปัญหาการวิจัยได้

คำถามงานวิจัยอาจพัฒนามาจากความรู้ทางทฤษฎี (Theoretical knowledge) งานวิจัยที่ผ่านมา ประสบการณ์หรือความจำเป็นในการปฏิบัติงาน (Parahoo, 2014) งานวิจัยทางการบัญชีมีทั้งการวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพ ซึ่งลักษณะการตั้งคำถามการวิจัยจะแตกต่างกัน เช่น งานวิจัยเชิงปริมาณโดยส่วนใหญ่เป็นการวิจัยที่ศึกษาความสัมพันธ์หรือการเปรียบเทียบ การตั้งคำถามการวิจัยควรตั้งคำถามเป็นคำอธิบายก่อนแล้วจึงตั้งคำถามเป็นประโยค โดยหลีกเลี่ยงคำว่า ใช่หรือไม่ใช่ สำหรับงานวิจัยเชิงคุณภาพควรตั้งคำถามว่า อะไร อย่างไร (Doody & Bailey, 2016) ซึ่งลักษณะของการตั้งคำถามการวิจัยที่ดีในงานวิจัยต้องมีรายละเอียด ดังนี้

1. ต้องมีความเป็นไปได้ที่จะทำ
2. ต้องแสดงและสะท้อนให้เห็นสิ่งที่นักวิจัยต้องการศึกษาอย่างชัดเจน
3. ผู้วิจัยสนใจในการหาคำตอบ
4. นักวิจัยต้องมีความรู้ในเรื่องที่ทำวิจัย
5. การตั้งคำถามการวิจัยค่านึงว่าเป็นงานวิจัยเชิงปริมาณหรือเชิงคุณภาพ
6. การตั้งคำถามการวิจัยหากเป็นงานวิจัยเชิงปริมาณให้หลีกเลี่ยงคำว่า ใช่หรือไม่ใช่

และหากเป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพควรถามว่า อะไร อย่างไร ที่ไหนหรือทำไม

คำถามการวิจัยสามารถกำหนดได้ดังตัวอย่างต่อไปนี้

นักวิจัยให้ความสนใจศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกใช้ระบบบัญชีออนไลน์ ซึ่งคำถามการวิจัย เช่น อะไรคือสาเหตุสำคัญที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกใช้ระบบบัญชีออนไลน์ และอะไรคือปัญหาสำคัญที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกใช้ระบบบัญชีออนไลน์

ภาพที่ 2.4 แสดงตัวอย่างคำถามการวิจัย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เป้าหมายโดยทั่วไปของการวิจัยทางการบัญชีมุ่งเน้นการตอบคำถามการวิจัย ซึ่งคำถามการวิจัยและวัตถุประสงค์การวิจัยต้องเชื่อมโยงกันเพื่อสรุปภาพรวมในการดำเนินการวิจัย ดังนั้น วัตถุประสงค์การวิจัย (Research objective) จึงจำเป็นต้องมีความชัดเจน แม่นยำ และที่สำคัญต้องเฉพาะเจาะจงในสิ่งที่ต้องการศึกษาและต้องเกี่ยวข้องโดยตรงกับคำถามการวิจัย (Grove et al, 2014) การเขียนวัตถุประสงค์การวิจัย สามารถแบ่งได้เป็น วัตถุประสงค์หลัก (Primary objectives) และวัตถุประสงค์รอง (Secondary objectives) โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. วัตถุประสงค์หลัก คือ จุดมุ่งหมายของการวิจัยที่นักวิจัยให้ความสำคัญและมุ่งหาคำตอบสำคัญที่สุดสำหรับการวิจัยนั้นๆ ซึ่งจะต้องเขียนไว้เป็นวัตถุประสงค์แรก

2. วัตถุประสงค์รอง คือ จุดมุ่งหมายของการวิจัยย่อยซึ่งมีความสำคัญรองลงมาจากวัตถุประสงค์หลัก

การเขียนวัตถุประสงค์การวิจัย นักวิจัยต้องเขียนตามลักษณะที่สำคัญดังนี้ (Newell & Barnard, 2011)

1. เขียนให้ชัดเจนว่าต้องการศึกษาเรื่องอะไร โดยนักวิจัยเฉพาะเจาะจงลงไป
 2. ต้องเขียนให้สอดคล้องกับชื่อเรื่องการวิจัย คำถามการวิจัยและปัญหาการวิจัย
 3. การเขียนวัตถุประสงค์ต้องครอบคลุมสิ่งที่ต้องการศึกษา
 4. การเขียนต้องระบุให้เห็นวิธีการศึกษา ตัวแปรและกลุ่มที่ทำการศึกษา
 5. เรียงลำดับจากวัตถุประสงค์หลักไปหาวัตถุประสงค์รอง และเขียนวัตถุประสงค์เป็นรายข้อตามลำดับอย่างเป็นเหตุเป็นผล
 6. ควรเขียนลักษณะเชิงบรรยายเป็นประโยคบอกเล่า
 7. ควรใช้ภาษาที่กะทัดรัด มีใจความชัดเจนและคำที่ใช้ต้องประเมินผลได้
 8. วัตถุประสงค์ต้องไม่ซ้ำซ้อนกัน
 9. หากมีเรื่องของเวลา ทรัพยากรหรือขั้นความสำเร็จควรระบุในวัตถุประสงค์การวิจัย
- ตัวอย่างการเขียนวัตถุประสงค์การวิจัย

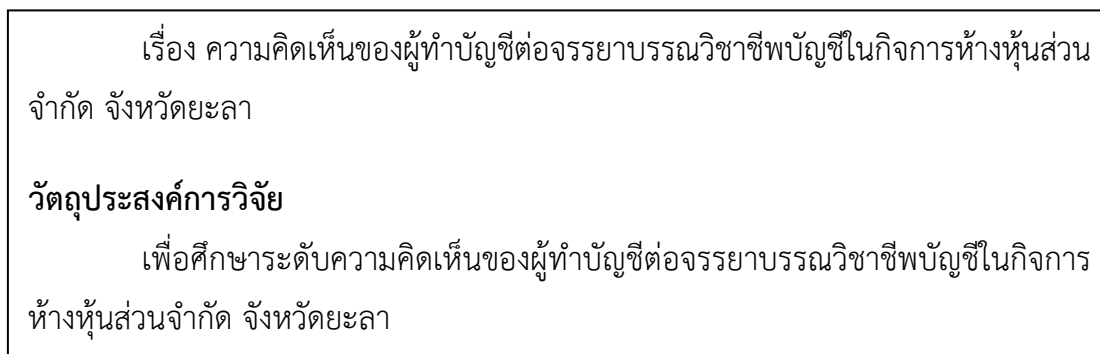
เรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างความเป็นมืออาชีพของนักบัญชียุคดิจิทัลและประสิทธิภาพการดำเนินงานของกิจการห้างหุ้นส่วนจำกัดในจังหวัดยะลา

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความเป็นมืออาชีพของนักบัญชียุคดิจิทัลและประสิทธิภาพการดำเนินงานของกิจการห้างหุ้นส่วนจำกัดในจังหวัดยะลา

ภาพที่ 2.5 แสดงตัวอย่างการเขียนวัตถุประสงค์การวิจัย

หรือ

ภาพที่ 2.6 แสดงตัวอย่างการเขียนวัตถุประสงค์การวิจัย

นิยามศัพท์เฉพาะ

นิยามศัพท์เฉพาะ (Definition of terms) ในการเขียนรายงานวิจัยทางการบัญชี มักจะใช้กำหนดคำสำคัญของการวิจัย ซึ่งอาจเป็นคำ กลุ่มคำหรือข้อความเฉพาะ รวมทั้งเป็นตัวแปรที่นักวิจัยกำหนดในการศึกษา โดยมีคำจำกัดความหรืออธิบายเพื่อสื่อความหมายให้ผู้อ่านงานวิจัยได้เข้าใจตรงกันกับนักวิจัย ซึ่งนิยามศัพท์เฉพาะสามารถแบ่งได้เป็น 2 รูปแบบ ดังนี้

1. นิยามศัพท์ปฏิบัติการ มุ่งอธิบายความหมายที่สามารถวัดได้โดยมีลักษณะเชิงรูปธรรม
2. นิยามศัพท์ตามทฤษฎี มีลักษณะเป็นนามธรรมซึ่งอธิบายสื่อความหมายทั่วไป หลักเกณฑ์การเขียนนิยามศัพท์เฉพาะ มีดังนี้
 1. ให้นิยามคำ กลุ่มคำเฉพาะที่จำเป็นเพื่อให้ผู้อ่านและนักวิจัยเข้าใจได้ตรงกัน
 2. คำหรือกลุ่มคำนั้นๆ มีลักษณะเป็นนามธรรม นักวิจัยต้องให้นิยามศัพท์ทั้งนิยามศัพท์ทั่วไป และนิยามศัพท์ปฏิบัติการ
 3. กรณีที่ให้นิยามตามที่พบในตำรา พจนานุกรมและวารสาร ฯลฯ มีการอ้างอิงแหล่งที่มาของนิยามนั้นด้วย
 4. ไม่ให้นิยามศัพท์กับคำหรือกลุ่มคำที่ไม่จำเป็น

นิยามศัพท์เฉพาะยังคงระบุอยู่ในบทที่ 1 ของการรายงานการวิจัย โดยมีตัวอย่างในการเขียนนิยามศัพท์ดังนี้

งานวิจัยเรื่อง การศึกษาความคาดหวังและความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการเรียนการสอนรายวิชาการวิจัยทางการบัญชีของมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

นิยามศัพท์เฉพาะ

นักศึกษา หมายถึง ผู้เรียนในหลักสูตรบัญชีบัณฑิต ระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 4 คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกชอบหรือไม่ชอบซึ่งเป็นการรับรู้ของผู้เรียนที่ได้รับการตอบสนองจากการเรียนรายวิชาการวิจัยทางการบัญชี

ความคาดหวัง หมายถึง ความรู้สึกนึกคิดล่วงหน้าเกี่ยวกับความรู้ที่จะได้รับในการเรียน บรรยากาศในการเรียน การถ่ายทอดความรู้จากผู้สอน กิจกรรมที่เกิดจากการเรียนในรายวิชาการวิจัยทางการบัญชี

ภาพที่ 2.7 แสดงตัวอย่างการเขียนนิยามศัพท์วิจัย

หรือ

งานวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการใช้ระบบสารสนเทศทางการบัญชีเพื่อการวางแผนทรัพยากรของธุรกิจอัญมณีไทย

นิยามศัพท์เฉพาะ

สารสนเทศทางการบัญชี หมายถึง ข้อมูลทางการเงินที่ถูกเก็บรวบรวมผ่านกระบวนการแปรสภาพให้กลายเป็นสิ่งที่มีความหมาย มีผลต่อการตัดสินใจ ซึ่งแสดงออกมาในรูปของบัญชีการเงินเพื่อตอบสนองความต้องการใช้งานของกลุ่มผู้บริหารภายในองค์กร

ประสิทธิภาพการใช้ระบบสารสนเทศ หมายถึง ข้อมูลทางการเงินมีความถูกต้องครบถ้วน ผู้นำข้อมูลไปใช้เกิดความคุ้มค่าและเกิดความพึงพอใจ

ภาพที่ 2.8 แสดงตัวอย่างการเขียนนิยามศัพท์วิจัย

การทบทวนวรรณกรรม

การทำวิจัยทางการบัญชี ภายหลังจากที่นักวิจัยได้กำหนดปัญหาการวิจัยแล้ว นักวิจัยควรทำการทบทวนวรรณกรรม (Literature review) เพื่อให้ได้แนวทางในวิธีการหรือการออกแบบการวิจัยที่สามารถนำมาใช้ในการวางแผนการวิจัยได้ การทบทวนวรรณกรรมเป็นการศึกษา

ค้นคว้าความรู้จากแหล่งข้อมูลต่างๆ ที่นักวิจัยสามารถดำเนินการได้ เช่น เอกสาร ตำรา บทความวิจัยและบทความวิชาการ เป็นต้น ทั้งที่ได้รับการเผยแพร่แล้วและยังไม่ได้มีการเผยแพร่จากแหล่งข้อมูลทุติยภูมิที่นักวิจัยสนใจ สำหรับการทบทวนเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องนี้ นักวิจัยต้องเรียบเรียงเนื้อหาและระบุในบทที่ 2 ของรายงานการวิจัย ทั้งนี้ การทบทวนวรรณกรรมสามารถแบ่งได้เป็น 2 ส่วนที่สำคัญ คือ 1) การทบทวนวรรณกรรม และ 2) งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. ทบทวนวรรณกรรม (Literature review)

การทบทวนวรรณกรรม หมายถึง การศึกษาค้นคว้า และการรวบรวมผลงานด้านเอกสาร อาทิ ตำรา บทความวิจัย บทความวิชาการและเอกสารประกอบการบรรยายที่เป็นองค์ความรู้ แนวความคิดและทฤษฎีต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับประเด็นปัญหาการวิจัย รวมทั้งระเบียบวิธีวิจัยนั้นว่ามีผู้ใดค้นพบสิ่งใดมาแล้วบ้าง มีการศึกษาตัวแปรอะไรบ้าง มีการอธิบายไว้อย่างไรในอดีต ซึ่งการค้นพบสิ่งต่างๆ เหล่านี้ สามารถช่วยกำหนดกรอบแนวคิดทางการวิจัย (Conceptual framework) และช่วยในการกำหนดนิยามศัพท์ปฏิบัติการ (Operation definition) และช่วยให้นักวิจัยสามารถจัดการข้อมูลได้อย่างเป็นระบบ สำหรับการเขียนเรียบเรียงนั้นควรกำหนดเป็นหัวข้อใหญ่และหัวข้อย่อยเพื่อให้ผู้อ่านสามารถทำความเข้าใจได้ง่ายและควรระบุปัญหา ข้อสรุป ข้อจำกัด และข้อเสนอแนะที่เคยเกิดขึ้นมาแล้ว เพื่อไม่ให้เกิดความซ้ำซ้อนในการทำวิจัย และนักวิจัยไม่ควรนำความคิดของตนเองลงไปปะปนเนื่องจากวัตถุประสงค์ของการทบทวนวรรณกรรม คือการนำสิ่งที่เกิดขึ้นในอดีตของนักวิจัยท่านอื่นมาเรียบเรียงเพื่อให้ได้บทสรุปสำคัญ

1.1 ขั้นตอนในการทบทวนวรรณกรรม

การทบทวนวรรณกรรม ผู้วิจัยต้องตระหนักถึงสิ่งสำคัญ ดังนี้

1.1.1 นักวิจัยต้องทำความเข้าใจประเด็นปัญหาที่ต้องการวิจัย

1.1.2 การคัดเลือกข้อมูลจากแหล่งข้อมูลที่น่าเชื่อถือ

1.1.3 นักวิจัยศึกษาข้อมูลที่ได้คัดเลือกมาเพื่อทำความเข้าใจ

1.1.4 ตัดสินใจเลือกแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับประเด็นปัญหา

การวิจัย

1.1.5 เขียนรายงานหรือนำเสนอข้อมูลที่ได้รับจากการศึกษาวรรณกรรม

1.2 ประโยชน์ของการทบทวนวรรณกรรม

การทบทวนวรรณกรรม สามารถสร้างประโยชน์ให้กับนักวิจัยได้ ดังนี้

1.2.1 ทำให้ทราบว่าประเด็นปัญหาที่ผู้วิจัยต้องการศึกษาที่ผ่านมาในอดีตมีนักวิจัยท่านใดได้ศึกษาไว้แล้วบ้าง

1.2.2 ทำให้ทราบข้อมูลที่แท้จริงเกี่ยวกับประเด็นปัญหา

1.2.3 ช่วยผู้วิจัยในการกำหนดปัญหาการวิจัยได้อย่างเหมาะสม

1.2.4 ช่วยผู้วิจัยในการกำหนดวิธีการวิจัย

1.3 ทฤษฎี (Theory)

การวิจัยทางการบัญชีถือเป็นการค้นหาความรู้ความจริงของปรากฏการณ์ที่มีอยู่ในธรรมชาติ เป็นการขยายความรู้ให้กว้างขวางขึ้น ซึ่งจุดมุ่งหมายของการศึกษาในแต่ละศาสตร์ก็เช่นเดียวกัน ทั้งนี้ การวิจัยเป็นวิธีการอย่างหนึ่งเท่านั้นในการขยายขอบเขตความรู้ให้เกิดความรู้ใหม่ และสามารถนำไปใช้อธิบายหรือทำนายปรากฏการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นได้โดยมีความน่าเชื่อถือสูง สำหรับการนำองค์ความรู้ที่ได้ไปปรับใช้และสามารถนำไปใช้ได้ในทุกกรณี องค์ความรู้นี้อาจถูกพัฒนาสู่การเป็นทฤษฎีต่อไป

1.3.1 ความหมายของทฤษฎี

ทฤษฎี คือ ข้อความที่อธิบายปรากฏการณ์อย่างมีเหตุและมีผล ซึ่งได้ทำการพิสูจน์แล้วหรือกล่าวได้ว่าทฤษฎีเป็นแบบจำลองเพื่อช่วยให้นักวิจัยเข้าใจความเป็นจริงและเข้าใจอย่างมีเหตุและผลของสิ่งที่อยู่เบื้องหลังที่นักวิจัยศึกษา รวมทั้งการทำนายสิ่งต่างๆ ที่มีความเกี่ยวข้องกัน เช่น การศึกษาความสัมพันธ์ นั่นคือความสัมพันธ์ได้รับการจัดลำดับแล้วว่าเป็นความสัมพันธ์เชิงเหตุผล (Causal ordering) กล่าวคือ การระบุความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระหรือตัวแปรต้นกับตัวแปรตามตามสมมติฐาน (Hypotheses) ที่กำหนดไว้ตามทฤษฎี และการทบทวนวรรณกรรมในอดีต โดยจะแสดงในรูปแบบจำลอง (Model) หรือแผนภาพ (Diagram) นอกจากนี้ เมื่อนำสมมติฐานมาบูรณาการเข้าด้วยกันจะเป็นกรอบแนวคิด (Conceptual framework) และต้องนำกระบวนการในการวิจัยมาใช้กำหนดเพื่อให้ผลการวิจัยเป็นไปตามแนวทางที่กำหนดไว้โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัย (Research methodology) ซึ่งประกอบด้วยสิ่งต่างๆ คือ

1.3.1.1 การใช้ระเบียบวิธีวิจัยตามแนวทางเชิงปริมาณ (Quantitative approach) และการวิจัยตามแนวทางเชิงคุณภาพ (Qualitative approach)

1.3.1.2 ระเบียบวิธีวิจัย เป็นวิธีการซึ่งนำมาใช้เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องและน่าเชื่อถือ โดยเริ่มต้นตั้งแต่การทดลอง การใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล กระบวนการในการสร้างมาตรการวัดผลตัวแปร การประมวลผลและการวิเคราะห์ผลข้อมูล การเขียนรายงานการวิจัยและการนำเสนอผลการวิจัย

ทฤษฎีที่มีความสมบูรณ์ควรมีองค์ประกอบสำคัญ 4 องค์ประกอบ (Whetten, 1989)
ดังนี้

1.3.1.2.1 What ปัจจัยใดเป็นส่วนหนึ่งของปรากฏการณ์

1.3.1.2.2 When เมื่อเวลาได้ผ่านไป ทฤษฎีจะได้รับการ
พิสูจน์และไตร่ตรองจนเป็นที่ยอมรับ

1.3.1.2.3 How ตัวแปรมีความเกี่ยวข้องอย่างไร แสดงโดยใช้

ลูกศร

1.3.1.2.4 Why เสนอสาเหตุของความสัมพันธ์นั้น

1.3.2 บทบาทของทฤษฎีต่อศาสตร์ในแต่ละสาขา

การนำทฤษฎีมาใช้ในการวิจัยทำให้เกิดประโยชน์ต่องานวิจัยในแต่ละ
สาขา ดังนี้

1.3.2.1 ทฤษฎีสามารถช่วยกำหนดแนวความคิดและการแยกประเภท
ของปรากฏการณ์

1.3.2.2 ทฤษฎีสามารถช่วยกำหนดวัตถุประสงค์ของศาสตร์แต่ละสาขา
ได้

1.3.2.3 ทฤษฎีจะช่วยสรุปข้อเท็จจริงของศาสตร์แต่ละสาขาได้

1.3.2.4 ทฤษฎีมีบทบาทในการพยากรณ์

1.3.3 ทำไมถึงต้องมีทฤษฎี

ทฤษฎีเป็นองค์ความรู้ที่จะต้องนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ ทฤษฎีสามารถ
นำมาใช้เพื่อพัฒนาทั้งในด้านเทคโนโลยีและทรัพยากรมนุษย์ ดังนั้น หากไม่มีการพัฒนาองค์
ความรู้ให้เกิดขึ้นใหม่ การพัฒนาก็จะไม่เกิดขึ้นและการถ่ายทอดองค์ความรู้ก็จะไม่เกิดขึ้น
สำหรับการวิจัยทางการบัญชีหากไม่มีทฤษฎีก็จะขาดหลักฐานสำคัญที่น่าเชื่อถือต่อการวิจัย ซึ่ง
หลักฐานดังกล่าวนี้ต้องเป็นหลักฐานที่สมเหตุสมผล ดังนั้น จึงถือว่าทฤษฎีมีความจำเป็นสำหรับ
งานวิจัย อย่างไรก็ตาม นักวิจัยสามารถโต้แย้งได้หากค้นพบหลักฐานว่าทฤษฎีนั้นผิด ทั้งนี้ทฤษฎี
ต้องสามารถอธิบายและพยากรณ์ได้ ซึ่งจะเชื่อมโยงกับความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง (Construct
variable) เป็นเกณฑ์การวัดและประเมิน

1.3.4 กระบวนการสร้างทฤษฎี

การสร้างทฤษฎี มีกระบวนการในการดำเนินการแบ่งได้ 6 ขั้นตอน คือ
1) การสังเกต 2) การสร้างแนวคิด 3) การตั้งประเด็นเพื่อการพิสูจน์ 4) การจัดกลุ่มแนวคิดให้

เป็นหลักการ 5) การพิสูจน์ และ 6) การสรุปผลขั้นสุดท้ายพร้อมประกาศการเป็นทฤษฎี และการเผยแพร่เพื่อสร้างการยอมรับ ทั้งนี้ การสร้างทฤษฎี สามารถกระทำได้ 2 แนวทาง คือ

1.3.4.1 การอธิบายเชิงเหตุและผลเพื่อการสรุป (Deduction) เป็นกระบวนการที่ใช้การอธิบายในขอบเขตที่กว้างและนำมาจัดลำดับเป็นส่วนย่อย เริ่มต้นจากทฤษฎี สมมติฐาน การเก็บรวบรวมข้อมูล ข้อค้นพบ การยืนยันหรือไม่ยืนยันสมมติฐาน และการปรับปรุงทฤษฎี ซึ่งเป็นงานวิจัยเชิงปริมาณ

1.3.4.2 การอธิบายเชิงเหตุและผลเพื่อการอนุมาน (Inductive) เป็นการศึกษาจากส่วนย่อยแบบเจาะจงประเด็นนั้นๆ เพื่อนำสู่ข้อสรุปทางทฤษฎี ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ

การสร้างทฤษฎีและการนำทฤษฎีไปใช้มุ่งเน้นการทำความเข้าใจปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติ ซึ่งเป็นการคาดการณ์หรือการพยากรณ์สิ่งที่จะเกิดขึ้นในอนาคตได้อย่างแม่นยำ สำหรับการสร้างทฤษฎีนั้น เกิดขึ้นจากการสังเกตซ้ำๆ หลายครั้งในปรากฏการณ์ เพื่อนำข้อสังเกตนั้นไปสู่การสรุปผลและนำไปสู่การกำหนดข้อสมมติฐาน ดังนั้นทฤษฎีจึงเป็นข้อสมมติฐานที่กำหนดความสัมพันธ์ของเหตุปัจจัยและผลลัพธ์ ซึ่งได้รับการพิสูจน์ซ้ำแล้วว่าเป็นจริงเช่นนั้นเสมอ ลักษณะของทฤษฎี คือ

1.3.4.2.1 ทฤษฎีเป็นข้อความซึ่งระบุความสัมพันธ์ของตัวแปรหลายตัวโดยสามารถทดสอบได้ ทฤษฎีมีความสำคัญในการสร้างกรอบแนวคิดการวิจัย ซึ่งจะช่วยในการจัดระเบียบความรู้ให้เป็นระบบ สามารถช่วยให้นักวิจัยทราบตัวแปรต่างๆ ที่มีความสำคัญต่อการศึกษาและช่วยนักวิจัยในการกำหนดสมมติฐานการวิจัย

1.3.4.2.2 ทฤษฎีช่วยในการอธิบายเหตุการณ์ความเป็นมาว่ามีปัจจัยหรือสาเหตุใดบ้างที่เกี่ยวข้องกับองค์ความรู้ที่นักวิจัยนำมาใช้ในการพยากรณ์ปรากฏการณ์ที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต

1.3.4.2.3 ทฤษฎีช่วยในการเชื่อมโยงแนวความคิดให้เป็นองค์ความรู้ของศาสตร์ต่างๆ

1.3.4.2.4 ทฤษฎีต้องสามารถพิสูจน์ได้ด้วยข้อมูลเชิงประจักษ์

1.3.5 ทฤษฎีทางการบัญชี

ทฤษฎีได้นำมาใช้ในงานวิจัยโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเพิ่มความเข้าใจปรากฏการณ์และสามารถทำนายปรากฏการณ์นั้นได้ ซึ่งการนำทฤษฎีมาใช้ในงานวิจัยจะต้องให้สอดคล้องกับกระบวนการที่นักวิจัยดำเนินการ ตัวอย่างแนวคิดและทฤษฎีทางการบัญชี มีดังนี้ (ธกานต์ ชาตวิวงศ์, 2560)

1.3.5.1 ทฤษฎีการบัญชีเชิงบวก (Positive accounting theory) โดยเป็นแนวคิดทางการบัญชีที่นำมาใช้ในการอธิบายภาวะสัญญาระหว่างบริษัทและผู้มีส่วนได้เสีย ซึ่งธรรมดาแล้ว ผู้บริหารบริษัทมักมีพฤติกรรมด้านผลประโยชน์โดยการกำหนดนโยบายทางการบัญชี เพื่อให้บริษัทได้ผลประโยชน์นั้น โดยผลประโยชน์ดังกล่าวนี้ คือ 1) ผลตอบแทน (Bonus plan) ซึ่งมีสมมติฐานว่าผลตอบแทนพิเศษสามารถสร้างแรงจูงใจให้แก่ผู้บริหาร กำไรในงบการเงินมักจะนำมาเป็นเกณฑ์ในการให้ผลตอบแทน ผู้บริหารบริษัทจึงขาดความรัดกุม ทั้งนี้เพื่อการสร้างผลตอบแทนให้กับบริษัทหรือตนเองให้ได้รับผลตอบแทนที่สูง 2) ข้อตกลงในสัญญาก่อนหน้า (Debt covenant) บริษัทจะทำเงื่อนไขสัญญาเงินกู้เกี่ยวกับการจ่ายเงินปันผล การซื้อหุ้นทุนกลับคืน การจัดจำหน่ายสินทรัพย์ การควบคุมบริษัท และการก่อหนี้สินใหม่อย่างใดอย่างหนึ่งของผู้ถือหุ้น และเจ้าหนี้ ซึ่งผู้บริหารมักเลือกใช้วิธีการทางบัญชีในการลดความเสี่ยง เช่น การกู้เงินใหม่ซึ่งทำให้ต้นทุนทางการเงินสูงขึ้น หรืออาจมีการแทรกแซงการบริหารงานจากผู้ถือหุ้นหรือเจ้าหนี้ และ 3) ต้นทุนทางการเมือง (Political cost) ซึ่งรัฐบาลเชื่อว่าบริษัทที่กำลังเอาเปรียบสาธารณชนและการตบแต่งกำไร จึงทำให้รัฐบาลต้องเข้ามาตรวจสอบ ถือเป็น การสร้างแรงกดดันให้กับบริษัท ทั้งนี้บริษัทจึงต้องเลือกนโยบายในการช่วยลดกำไรลง เพื่อลดความเสี่ยงทางการเมือง ซึ่งคือการลดต้นทุนทางการเมืองได้เมื่อรัฐบาลไม่ให้ความสนใจในความผิดปกติของผลกำไรของบริษัท ตัวอย่างงานวิจัยที่ได้นำทฤษฎีนี้มาใช้ เช่น García-Sánchez et al. (2014) และ Banwarie (2011)

1.3.5.2 ทฤษฎีตัวแทน (Agency theory) ซึ่งเกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ของบุคคลระหว่างตัวการ (Principal) และตัวแทน (Agent) กล่าวคือ ผู้ถือหุ้นขององค์กรไม่สามารถเข้ามาเพื่อบริหารจัดการงานต่างๆ ภายในองค์กรได้ จึงได้มีการตั้งตัวแทนมาบริหารงานแทน ดังนั้น ผู้ที่มาบริหารงานแทนหรือผู้บริหารจึงกลายเป็นตัวแทน และผู้ถือหุ้นจึงกลายเป็นตัวการ ทั้งนี้ หากตัวแทนดำเนินงานโดยไม่เอาผลประโยชน์ส่วนตนจะทำให้องค์กรเกิดมูลค่าเพิ่มสูง ในทางกลับกันจะทำให้เกิดข้อขัดแย้งของผลประโยชน์ ดังนั้น ทฤษฎีนี้จึงมองที่ความขัดแย้งด้านผลประโยชน์เป็นสำคัญ เนื่องจากว่าทุกคนมีแรงขับในการจะทำเพื่อผลประโยชน์ส่วนตน ซึ่งนั่นคือ ตัวแทนจะพยายามทำเพื่อผลประโยชน์ของตัวเองมากกว่าการทำผลประโยชน์ให้กับตัวการหรือผู้ถือหุ้น ทฤษฎีนี้เป็นแนวคิดของ Jensen & Meckling (1976) ตัวอย่างงานวิจัยทางการบัญชีที่นำทฤษฎีตัวแทนมาอธิบาย เช่น Dawson et al. (2016) และ Song, Wang & Cavusgil (2015) เป็นต้น

1.3.5.3 ทฤษฎีผู้มีส่วนได้เสีย (Stakeholder theory) โดย Barnard (1938) ทฤษฎีนี้มองว่าผู้บริหารต้องรับผิดชอบต่อผู้มีส่วนได้เสียภายในองค์กรและภายนอก

องค์กร อาทิ พนักงานของบริษัท ผู้จำหน่ายวัตถุดิบให้บริษัท ท้องถิ่น ชุมชน และอื่นๆ ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการรับผลกระทบหากบริษัทดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมาย ในขณะที่เดียวกันการใช้ทฤษฎีนี้ทำให้บริษัทมีผลการดำเนินงานเพิ่มขึ้น และเป็นบริษัทที่มีจริยธรรม ตัวอย่างงานวิจัยทางการบัญชี เช่น Russo & Perrini (2010); Barnett & Salomon (2012) และ Harrison & Wicks (2013)

1.3.5.4 ทฤษฎีการส่งสัญญาณ (Signaling theory) โดย Spence (1973) ทฤษฎีนี้มองที่ความแตกต่างทางด้านข้อมูลการดำเนินงานขององค์กรระหว่างผู้บริหารกับผู้ลงทุนขององค์กร ผู้บริหารซึ่งเชื่อว่ามีข้อมูลเกี่ยวข้องกับการดำเนินงานที่มากกว่า จึงตัดสินใจบางอย่างเพื่อให้องค์กรสามารถดำเนินงานต่อไปได้ ในขณะที่ผู้ลงทุนขาดข้อมูลที่สำคัญเพื่อนำมาประกอบการตัดสินใจ ผู้ลงทุนจึงต้องสังเกตสิ่งที่เกิดขึ้นจากการตัดสินใจของผู้บริหาร ซึ่งเปรียบเสมือนสัญญาณว่าตอนนี้องค์กรกำลังมีสภาพการอย่างไร เช่น ผู้บริหารคาดคะเนเหตุการณ์ในอนาคตว่าจะเกิดขึ้นขาดทุนจากการดำเนินงาน วิธีการเพิ่มหุ้นสามัญในองค์กรก็จะถูกนำมาใช้เพื่อดึงดูดผู้ลงทุนรายใหม่ ตัวอย่างงานวิจัยทางการบัญชี เช่น Zheng & Stangel (2007) และ Heijnen & Van der made (2012)

1.3.5.5 ทฤษฎีความชอบธรรม (Legitimacy theory) โดย Suchman (1995) ซึ่งทฤษฎีนี้มีมุมมองเกี่ยวกับองค์กรที่ได้รับสิทธิจากสังคมในการใช้ทรัพยากรธรรมชาติ และทรัพยากรบุคคล ซึ่งสิทธิที่ได้รับนี้องค์กรจะต้องดำเนินงานหรือปฏิบัติให้เป็นไปตามความต้องการ และความคาดหวังของสังคม อย่างไรก็ตาม หากองค์กรไม่สามารถดำเนินงานเป็นไปตามที่ต้องการได้ องค์กรจะถูกปฏิเสธจากสังคม กระทั่งไม่สามารถดำเนินงานได้นี้สุด ตัวอย่างงานวิจัยทางการบัญชี เช่น Bitektine & Haack (2015) และ Lanis & Richardson (2016)

2. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง (Related Literature)

การทำวิจัยในส่วนของงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ถือเป็นวรรณกรรมที่นักวิจัยต้องทบทวนอีกส่วนหนึ่งนอกเหนือจากวรรณกรรมที่เป็นแนวคิดและทฤษฎี ซึ่งงานวิจัยที่เกี่ยวข้องคือ เอกสารงานเขียนทั้งบทความวิจัย รายงานการวิจัย ตำรา วิทยานิพนธ์หรือดุษฎีนิพนธ์ที่มีประเด็นการศึกษา เนื้อหาสาระที่ตรงกันหรือคล้ายกันหรือเกี่ยวข้องกันกับประเด็นสำคัญที่นักวิจัยกำลังดำเนินการอยู่และต้องเป็นเอกสารที่ได้รับการยอมรับจากสาธารณชนหรือได้รับการจัดพิมพ์เผยแพร่ ซึ่งการทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมีประโยชน์ต่องานวิจัย ซึ่งจะช่วยให้ นักวิจัยทราบได้ว่างานวิจัยที่จะดำเนินการคล้ายกันหรือซ้ำกันกับนักวิจัยอื่นหรือไม่ นอกจากนี้ เป็นแนวทางให้นักวิจัยสามารถกำหนดกรอบความคิดที่จะดำเนินการวิจัย รวมทั้งเครื่องมือการ

วิจัยที่นำมาใช้เก็บข้อมูลและทำให้นักวิจัยสามารถเชื่อมโยงความรู้ ค้นพบสิ่งที่เกิดขึ้นในอดีตเพื่อนำมาปรับใช้ได้ในงานวิจัยของตนเอง

การค้นหาวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง นักวิจัยทางบัญชีจำเป็นต้องรู้แหล่งข้อมูล เพื่อให้สามารถค้นหาได้ตรงตามหัวข้อการวิจัยหรืองานที่เกี่ยวข้องกันได้ โดยแหล่งการค้นหาข้อมูล อาทิ การค้นหาจากห้องสมุด บทความวิจัย บทความวิชาการ วิทยานิพนธ์ คุชกรีนินิพนธ์และเอกสารประกอบการอบรมหน่วยงานต่างๆ เช่น สำนักงานกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กรมสรรพากร สำนักงานบัญชี ทั้งนี้ ต้องเป็นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย นอกจากนี้ สามารถค้นหาได้จากนิตยสารและหนังสือพิมพ์ รวมทั้ง หากงานวิจัยเป็นเชิงคุณภาพ แหล่งข้อมูลที่สำคัญคือ ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์บุคคล โดยงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมีวิธีการคัดเลือกดังนี้ (พัชรี จันทรเพ็ญ, 2553)

- 2.1 งานนั้นต้องมีเนื้อหาที่สอดคล้องหรือเกี่ยวข้องกับหัวข้อการวิจัย
- 2.2 การนำเสนอหัวข้อหรือประเด็นต่างๆ ต้องเรียงลำดับความสำคัญของตัวแปรที่ศึกษาและต้องมีการบูรณาการ
- 2.3 เนื้อหาต้องเรียงลำดับตามวิวัฒนาการและทิศทางการเปลี่ยนแปลงไปของตัวแปร
- 2.4 ระบุแหล่งที่มาของงานวิจัยที่เกี่ยวข้องไว้ชัดเจน
- 2.5 เนื้อหาที่นำมาใช้ต้องถูกต้อง เชื่อถือได้และทันสมัย

วัตถุประสงค์ของการทบทวนวรรณกรรม

การทบทวนวรรณกรรมมีวัตถุประสงค์สำคัญ ดังนี้

1. กระบวนการและขั้นตอนของการเขียนโครงร่างการวิจัย การทบทวนวรรณกรรมจะทำให้เกิดความรู้เพิ่มขึ้นในสิ่งที่ เป็นข้อเท็จจริงต่างๆ เกี่ยวกับความคิด ทฤษฎี คำถามและข้อสมมติฐานของนักวิชาการที่มีชื่อเสียง
2. ทำให้ทราบปัญหาการวิจัยที่กำลังศึกษาอยู่รวมทั้งงานวิจัยที่ใกล้เคียงเพื่อให้นักวิจัยหลีกเลี่ยงการทำซ้ำ
3. จะเพิ่มความมั่นใจให้กับนักวิจัยในความสามารถทางวิชาชีพบัญชีของตน
4. ทำให้นักวิจัยสามารถเติมช่องว่างและขยายการศึกษาจากวรรณกรรมที่มีก่อนหน้าได้
5. สามารถเป็นกรอบในการศึกษาเพื่อการค้นหาผลการศึกษาได้
6. เป็นกรอบในการตีความผลการวิจัยได้

7. สามารถช่วยให้นักวิจัยกำหนดกลยุทธ์ในการวิจัยได้ เช่น ช่วยในการตั้งคำถามการวิจัยหรือปัญหาการวิจัยรวมทั้งการกำหนดขั้นตอนและเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ซึ่งจะลดข้อผิดพลาดในการดำเนินการวิจัยให้ลดน้อยลงได้

8. ช่วยให้นักวิจัยลดข้อจำกัดหรือปัญหาในการดำเนินการวิจัยได้

9. ช่วยกระตุ้นให้นักวิจัยเกิดความคิดใหม่ในการทำวิจัยในศาสตร์ทางการบัญชีและช่วยในการกำหนดแนวทางใหม่ๆ ในการวิจัย

10. ช่วยให้นักวิจัยศึกษาวิจัยเพิ่มเติมจากการให้ข้อเสนอแนะของงานวิจัยที่ศึกษาไว้ก่อนหน้า

11. ช่วยให้นักวิจัยวิเคราะห์และสังเคราะห์ รวมทั้งสรุปผลลัพธ์ที่ผ่านมาในความเหมือนกันและแตกต่างกัน จนทำให้เห็นช่องว่างของคำถามการวิจัย

การทบทวนวรรณกรรมถือเป็นแหล่งข้อมูลทุติยภูมิที่นักวิจัยทางบัญชีต้องคัดเลือกเอกสารให้มีความสอดคล้องกับสิ่งที่นักวิจัยให้ความสนใจในการทำวิจัย ซึ่งต้องใช้เวลาอาจเป็นสัปดาห์หรือเป็นเดือนในการอ่านเอกสารต่างๆ เพื่อค้นหาข้อมูล ปัจจุบันการค้นหาวรรณกรรมด้วยคอมพิวเตอร์ช่วยให้นักวิจัยเข้าถึงวรรณกรรมได้ง่ายและรวดเร็วยิ่งขึ้น

นักวิจัยทางบัญชีต้องการดำเนินการวิจัยเกี่ยวกับสาเหตุใดที่มีอิทธิพลให้นักบัญชีมีความเป็นเลิศในการปฏิบัติงานในยุคประเทศไทย 4.0 นักวิจัยต้องทราบสาเหตุต่างๆ ว่ามีสาเหตุอะไรบ้างที่มีอิทธิพลต่อความเป็นเลิศในการปฏิบัติงาน การจะให้นักวิจัยทราบถึงสาเหตุนั้นได้ย่อมต้องเกิดจากการทบทวนวรรณกรรมเพื่อให้เกิดความเข้าใจในความสัมพันธ์ระหว่างปรากฏการณ์ต่างๆ เช่น สาเหตุด้านเทคโนโลยี สาเหตุด้านความสามารถเฉพาะตน ซึ่งจากการทบทวนวรรณกรรมบ่งบอกว่าสาเหตุทั้งสองนี้มีอิทธิพลต่อความเป็นเลิศในการปฏิบัติงานของนักบัญชี ดังนั้น นักวิจัยก็สามารถนำมาใช้เพื่อค้นหาคำตอบในบริบทหรือศึกษาภายใต้สถานการณ์ของนักวิจัยได้ นอกจากนี้ ทฤษฎีช่วยให้นักวิจัยสามารถทำนายหรือคาดการณ์สิ่งที่ศึกษาได้สามารถอธิบายได้ว่าทำไมตัวแปรต่างๆ มีพฤติกรรมหรือลักษณะเช่นนั้น

แหล่งข้อมูลการวิจัยทางการบัญชี

ข้อมูลงานวิจัยทางการบัญชีนักวิจัยสามารถค้นหาข้อมูลเพื่อสนับสนุนในการค้นหาความรู้ ความจริงได้จาก 2 แห่ง คือ 1) แหล่งข้อมูลปฐมภูมิ และ 2) แหล่งข้อมูลทุติยภูมิ โดยมีรายละเอียดดังนี้ (สุนา สิทธิเลิศประสิทธิ์, 2554)

1. แหล่งข้อมูลปฐมภูมิ ข้อมูลที่เกิดขึ้นด้วยการที่นักวิจัยทางการบัญชีลงภาคสนาม เพื่อสำรวจ สัมภาษณ์และสังเกต ทั้งนี้ นักวิจัยจะเลือกใช้เทคนิคแบบใดในการจัดเก็บรวบรวม ข้อมูลนั้นขึ้นอยู่กับความเหมาะสมตามสถานการณ์ ดังนี้

1.1 การสำรวจ (Survey) นักวิจัยใช้แบบสอบถามในการเก็บข้อมูลจากประชากร หรือกลุ่มตัวอย่างซึ่งนักวิจัยถือว่าเป็นตัวแทนที่ดีของประชากรที่กระจายตัวในพื้นที่โดยกว้าง เพื่อทำการสำรวจความคิดเห็น เจตคติ การรับรู้ ปัจจัยที่มีผลกระทบหรือสมรรถนะ เช่น การสำรวจความคิดเห็นของนักบัญชีต่อมาตรฐานการรายงานทางการเงินสำหรับกิจการขนาดกลาง และขนาดย่อม (อรอนงค์ อรัญญถาวร และกอบแก้ว รัตนอุบล, 2559) หรือสมรรถนะทางการ บัญชีสมัยใหม่ที่มีผลต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานของผู้ทำบัญชีในพื้นที่จังหวัดนนทบุรี และ กรุงเทพมหานคร (ณัฐธรรมณ ศรีสุข และกนกศักดิ์ สุขวัฒนาสินิทธิ, 2560)

1.2 การสัมภาษณ์ (Interview) นักวิจัยใช้การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการถามตอบ แบบเผชิญหน้ากับผู้ให้ข้อมูล โดยนักวิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ได้คำตอบอย่างละเอียดและให้ได้ ข้อมูลเชิงลึก ซึ่งข้อมูลที่ได้รับจะมีคุณภาพมากน้อยเพียงใดนั้นขึ้นอยู่กับนักวิจัยเป็นสำคัญ โดย นักวิจัยจะต้องมีเทคนิคในการสัมภาษณ์ มีไหวพริบในการแก้ปัญหาและต้องสามารถค้นหา ประเด็นที่น่าสนใจต่อเนื่องจากคำตอบที่ได้จากผู้ตอบปัจจุบัน และต้องสัมภาษณ์จากหลายคน เพื่อให้ได้รายละเอียดที่ตรงประเด็นและให้ข้อมูลเกิดการอิมิตัว

1.3 การสังเกต (Observe) นักวิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการเข้าไปร่วมใน สถานการณ์จริงเพื่อสังเกตพฤติกรรมหรือสังเกตความเป็นไปของปรากฏการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้น เฉพาะเรื่องหรือเฉพาะกลุ่ม โดยนักวิจัยต้องเข้าไปมีส่วนร่วมในเหตุการณ์การต่างๆ เช่น การ สังเกตกระบวนการบันทึกบัญชีของเกษตรกรในพื้นที่กลุ่มอาชีพชุมชน เป็นต้น

2. แหล่งข้อมูลทุติยภูมิ นักวิจัยจัดเก็บข้อมูลจากเอกสาร ตำรา บทความวิจัย บทความวิชาการ ข้อมูลงบการเงิน รายงานประจำปี มาตรฐานการบัญชีหรือมาตรฐานการสอบ บัญชี เป็นต้น ทั้งนี้การเก็บรวบรวมข้อมูลแหล่งข้อมูลทุติยภูมิได้มาจากแหล่งต่างๆ ดังนี้

2.1 เว็บไซต์ของสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์ และตลาด หลักทรัพย์ (ก.ล.ต.) ตามที่อยู่ www.sec.or.th โดยข้อมูลที่สำคัญที่สามารถนำมาใช้เป็นข้อมูล ทุติยภูมิ คือ ข้อมูลงบการเงิน ข้อมูลราคาตลาด ข้อมูลราคาหุ้นและหมายเหตุประกอบงบ การเงิน เป็นต้น

2.2 สภาวิชาชีพบัญชีในพระบรมราชูปถัมภ์ ตามที่อยู่ www.fap.or.th จะให้ข้อมูล เกี่ยวกับมาตรฐานการบัญชี ประกาศเกี่ยวกับงานด้านการบัญชีและความเคลื่อนไหวในประเด็น ต่างๆ ทางการบัญชี

2.3 กรมพัฒนาธุรกิจการค้า ที่อยู่เว็บไซต์ คือ www.dbd.go.th แนวปฏิบัติงานของนักบัญชีในงานด้านธุรกิจ ข้อมูลธุรกิจ ข้อมูลผู้ทำบัญชีและข้อมูลอัตราส่วนทางการเงินของธุรกิจ เป็นต้น

2.4 กรมสรรพากร ที่อยู่เว็บไซต์ คือ www.rd.go.th เป็นข้อมูลเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ที่ใช้ในการปฏิบัติงานด้านภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาและภาษีเงินได้นิติบุคคล เป็นต้น

2.5 ฐานข้อมูลงานวิจัยของสถาบันการศึกษา ข้อมูลทฤษฎีจะอยู่ที่ห้องสมุดของสถานศึกษาเป็นหลัก ซึ่งมีข้อมูลที่เป็นรายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์ วิทยานิพนธ์ บทความวิจัยที่ได้รวบรวมไว้ในเล่มวารสารงานวิจัยที่ได้รับการตีพิมพ์จากที่ต่างๆ รวมทั้ง ตำราที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย

แหล่งข้อมูลในการทบทวนวรรณกรรม

การทบทวนวรรณกรรมอาจถือได้ว่าเป็นเทคนิคที่นักวิจัยสามารถนำไปใช้ในการทบทวนเอกสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับสิ่งที่สนใจศึกษาได้รวดเร็วขึ้น โดยนักวิจัยสามารถตรวจสอบจากสิ่งต่างๆ ดังนี้

1. นักวิจัยตรวจสอบจากฐานข้อมูลบรรณานุกรมท้ายเล่มจากเอกสาร หนังสือ บทความวิจัยและบทความวิชาการ โดยบรรณานุกรมจะมีข้อมูลที่ระบุเกี่ยวกับ ชื่อของผู้เขียนงาน ปีที่เขียนงาน ชื่อเรื่องของเอกสาร หนังสือ หรือบทความ แหล่งที่มาของสิ่งพิมพ์ รวมทั้ง ปริมาณและหมายเลขหน้า
2. นักวิจัยตรวจสอบได้จากบทคัดย่อหรือสรุปจากบทความวิจัยและบทความวิชาการ
3. นักวิจัยสามารถตรวจสอบข้อมูลได้ทั้งฉบับหากนักวิจัยต้องการทบทวนวรรณกรรมอย่างละเอียด

แนวทางการทบทวนวรรณกรรม

การทบทวนวรรณกรรม นักวิจัยต้องสืบค้นข้อมูลที่มีอยู่โดยมีแนวทางในการดำเนินการทบทวนวรรณกรรมที่สำคัญ ดังนี้

1. นักวิจัยต้องสืบค้นข้อมูลใหม่ๆ โดยย้อนหลังจากปีปัจจุบันไม่เกิน 5 ปี เนื่องจากหากย้อนหลังข้อมูลมากกว่านี้จะทำให้ข้อมูลที่ได้อาจล้าสมัย แต่หากว่าข้อมูลนั้นเป็นข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับทฤษฎีหรือข้อมูลที่ได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวาง นักวิจัยสามารถย้อนหลังข้อมูลได้มากกว่า 5 ปี

2. นักวิจัยต้องค้นหาข้อมูลทั่วไปที่เกี่ยวข้องกับหัวข้อที่ทำวิจัยแล้วจึงค่อยเจาะลึกข้อมูลลงไปเพื่อให้ได้รายละเอียดสำคัญ
3. นักวิจัยต้องกลั่นกรองข้อมูลที่ทบทวนวรรณกรรมจากหลายๆ ชิ้นงานอย่างรอบคอบ สามารถเรียบเรียงข้อมูลและเขียนข้อสรุปที่ได้จากการทบทวนวรรณกรรมเพื่อนำมาสร้างกรอบแนวคิดรวบยอดได้
4. นักวิจัยต้องทบทวนวรรณกรรมทั้งทฤษฎี ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยและระเบียบวิธีวิจัย
5. นักวิจัยควรค้นหาแหล่งข้อมูลที่เป็นต้นกำเนิดของผลงาน ไม่ควรใช้การอ้างอิงต่อกันมา
6. นักวิจัยควรค้นหาข้อมูลจากหลายแหล่ง เช่น จากห้องสมุดหรือจากเว็บไซต์
7. การบรรยายข้อความที่ได้จากการทบทวนวรรณกรรม นักวิจัยต้องวิเคราะห์และสรุปข้อความนั้นๆ มิใช่เขียนบรรยายตามทุกถ้อยคำ
8. การเขียนข้อความบรรยายภายใต้ข้อมูลที่สืบค้นมา นักวิจัยต้องอ้างอิงชื่อสกุลและปีพ.ศ.ที่ผลงานชิ้นนั้นตีพิมพ์เผยแพร่ด้วยเพื่อเป็นการไม่ละเมิดและการให้เกียรติเจ้าของผลงาน

การเขียนทบทวนวรรณกรรม

เอกสารที่นักวิจัยนำมาทบทวนนั้นนักวิจัยต้องระบุงการอ้างอิงถึงผู้เขียนงานหรือเจ้าของผลงานลงไปในเรื่องหาสาระที่เรียบเรียงด้วย การทบทวนวรรณกรรมถือเป็นการสำรวจข้อมูลก่อนหน้าที่เกี่ยวข้องกับสิ่งที่นักวิจัยศึกษาอย่างสมเหตุสมผล ซึ่งจุดประสงค์ของการทบทวนวรรณกรรมที่สำคัญคือการระบุตัวแปรที่สำคัญ สามารถสร้างกรอบการวิจัยเชิงทฤษฎีและพัฒนาสมมติฐานการวิจัย อย่างไรก็ตาม เอกสารที่นักวิจัยทบทวนต้องสามารถโน้มน้าวใจผู้อ่านงานให้รู้สึกคล้อยตามได้ หากนักวิจัยทบทวนวรรณกรรมอย่างดีจะทำให้การนำเสนอปัญหาการวิจัยมีเหตุมีผล การเขียนทบทวนวรรณกรรมจะแสดงให้เห็นถึงการอ้างอิงและการใช้ถ้อยคำที่มีความหมายโดยนักวิจัยต้องให้ความสำคัญ อาทิ

ผู้ทำบัญชีขาดความรู้ ความเข้าใจในทฤษฎีการบัญชีอย่างถูกต้อง ขาดการปฏิบัติตามกฎและข้อบังคับ ขาดความรับผิดชอบในการติดตามตรวจสอบรายงานทางการเงินเป็นสาเหตุให้เกิดความลัษนและทำให้เกิดข้อผิดพลาดได้ (ขวัญชนก ทานนิมิตกุลชัย, 2556) หรือ

การเปลี่ยนแปลงและความซับซ้อนทำให้ผู้บริหารจำเป็นต้องนำข้อมูลทางการบัญชีมาใช้เป็นเครื่องมือในการวางแผนกลยุทธ์ การตัดสินใจ เพื่อการเพิ่มศักยภาพด้านการแข่งขัน การเติบโตและการดำรงอยู่ขององค์กร (ชนิษฐา นิลรัตนานนท์, 2559) หรือ

วีรยุทธ สุขมาก และกนกศักดิ์ สุขวัฒนาสินทร์ (2556) พบว่า เทคโนโลยีสารสนเทศ
ทางการบัญชีมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการเพิ่มมูลค่าของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี

การทบทวนวรรณกรรมนักวิจัยทางการบัญชีสามารถเขียนเรียบเรียงเนื้อหาได้ด้วย
ตนเอง ซึ่งขึ้นอยู่กับประสบการณ์และลักษณะเฉพาะตัวของนักวิจัย ตัวอย่างการทบทวน
วรรณกรรมมีดังนี้

การวิจัยเรื่อง คุณลักษณะของนักบัญชีที่พึงประสงค์ของผู้ประกอบการในอำเภอเมืองจังหวัด
ยะลา
การทบทวนวรรณกรรม : มีประเด็นสำคัญที่ต้องนักวิจัยต้องทบทวนคือ แนวคิดเกี่ยวกับทักษะ
ทางวิชาชีพบัญชี แนวคิดเกี่ยวกับคุณลักษณะของนักบัญชีที่พึงประสงค์ในการปฏิบัติงาน และ
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ภาพที่ 2.9 แสดงตัวอย่างการทบทวนวรรณกรรม

หรือ

การวิจัยเรื่อง ผลกระทบของทักษะทางวิชาชีพที่มีต่อคุณภาพรายงานทางการเงินของผู้ทำบัญชี
ในเขตกรุงเทพมหานครและนนทบุรี
การทบทวนวรรณกรรม : มีประเด็นสำคัญที่ต้องนักวิจัยต้องทบทวนคือ แนวคิดเกี่ยวกับทักษะ
ทางวิชาชีพบัญชี แนวคิดเกี่ยวกับคุณภาพรายงานทางการเงิน และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ภาพที่ 2.10 แสดงตัวอย่างการทบทวนวรรณกรรม

สรุป

การวิจัยทางการบัญชี นักวิจัยทางการบัญชีจะต้องกำหนดหัวข้อตามศาสตร์การบัญชี
คือ การบัญชีการเงิน การบัญชีบริหาร การสอบบัญชี ภาษีอากร ธรรมาภิบาล ระบบสารสนเทศ
ทางการบัญชี และอื่นๆ โดยแหล่งความรู้ความจริงอาจเกิดจากการลองผิดลองถูก ความบังเอิญ
ความเชื่อที่มาจากแต่โบราณ ผู้รู้หรือนักปราชญ์ ประสบการณ์ในการทำงาน สภาพจากความเป็น
จริง นโยบายและยุทธศาสตร์การวิจัยของชาติ วารสารงานวิจัย หนังสือ หรือวิทยานิพนธ์ และ
การระดมสมอง โดยการเขียนรายงานการวิจัยจะเริ่มต้นตั้งแต่ปัญหาการวิจัยซึ่งเป็นประเด็น
สำคัญที่นักวิจัยให้ความสนใจศึกษา โดยสามารถทำควบคู่กับการทบทวนวรรณกรรมเพื่อให้
ได้มาซึ่งช่องว่างหรือข้อมูลสนับสนุนให้นักวิจัยสามารถทำวิจัยได้อย่างเหมาะสม ลำดับถัดมา

นักวิจัยดำเนินการตั้งชื่อเรื่องงานวิจัยซึ่งต้องมีย่อประกอบสำคัญที่สะท้อนให้เห็นถึงวิธีการวิจัย ตัวแปรที่ศึกษาและประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย สำหรับการเขียนรายงานการวิจัย ในบทที่ 1 จะเริ่มจากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาการวิจัย คำถามการวิจัย วัตถุประสงค์การวิจัยและนิยามศัพท์เฉพาะ สำหรับการเขียนรายงานการวิจัยในบทที่ 2 นักวิจัย ต้องนำเสนอการทบทวนวรรณกรรม ทั้งที่เป็นแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

คำถามท้ายบท

2.1 การวิจัยทางการบัญชีในปัจจุบันมีหัวข้อการวิจัยกี่ประเภท อะไรบ้าง จงอธิบาย

.....

.....

.....

2.2 การกำหนดหัวข้อการวิจัยที่ดี ควรพิจารณาอย่างไร จงอธิบาย

.....

.....

.....

2.3 การเลือกหัวข้อเพื่อทำการวิจัย ควรคำนึงถึงอะไรบ้าง จงอธิบาย

.....

.....

.....

2.4 การกำหนด หรือการตั้งชื่อเรื่องการวิจัยทางการบัญชีที่ดี ควรมีลักษณะอย่างไร จงอธิบาย

.....

.....

.....

2.5 ท่านจงอธิบายหลักเกณฑ์ในการเขียนปัญหาการวิจัย

.....

.....

.....

2.6 ท่านจงอธิบายหลักการเขียนวัตถุประสงค์การวิจัย

.....

.....

.....

2.7 คำนียามศัพท์เฉพาะสำหรับการวิจัยทางการบัญชี มีความสำคัญอย่างไร จงอธิบาย

.....
.....
.....

2.8 การทบทวนเอกสาร และวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย มีประโยชน์อย่างไร จงอธิบาย

.....
.....
.....

2.9 การทำวิจัยมีขั้นตอนในการทบทวนเอกสาร และวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องอย่างไร จงอธิบาย

.....
.....
.....

2.10 ทฤษฎีมีบทบาทสำคัญอย่างไรต่องานวิจัย จงอธิบาย

.....
.....
.....

เอกสารอ้างอิง

- ชนิษฐา นิลรัตนานนท์. (2559). ปัจจัยที่มีผลต่อความพร้อมของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีไทยเพื่อรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน. *วารสารวิชาชีพบัญชี*, 12(33), 25-39.
- ขวัญชนก ท่านนิมิตกุลชัย. (2556). แนวปฏิบัติและปัญหาในการจัดทำบัญชีของผู้ทำบัญชีวิสาหกิจ ชุมชนในจังหวัดสกลนคร. ใน *การประชุมวิชาการครั้งที่ 51 มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์* วันที่ 6 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2013. กรุงเทพฯ : ราชอาณาจักรไทย.
- ณัฐธรมณ ศรีสุข และกนกศักดิ์ สุขวัฒนาสินิทธิ. (2560). สมรรถนะทางการบัญชีสมัยใหม่ที่มีผลต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานของผู้ทำบัญชีในพื้นที่จังหวัดนนทบุรีและกรุงเทพมหานคร. ใน *การประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ ครั้งที่ 7 “มหาวิทยาลัยเพื่อรับใช้สังคม พลังขับเคลื่อนประเทศไทยสู่ยุค 4.0”* วันที่ 6-7 กรกฎาคม พ.ศ. 2560. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.
- ธกานต์ ชาตวิวงศ์. (2560). ทฤษฎีที่ใช้อธิบายงานวิจัยทางบัญชี: จากอดีตถึงอนาคต. *วารสารวิชาการบริหารธุรกิจ สมาคมสถาบันอุดมศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทย ในพระราชูปถัมภ์ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี*, 6(2), 203-212.
- พัชรี จันทรเพ็ง. (2553). การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง: จากแนวคิดสู่การปฏิบัติ. *วารสารศึกษาศาสตร์*, 33(4), 22-41.
- ไพลิน ตรงเมธีรัตน์. (2556). ภาพรวมงานวิจัยตีพิมพ์ในวารสารวิชาชีพบัญชี ตั้งแต่ปี พ.ศ.2548 ถึง 2555. *วารสารวิชาชีพบัญชี*, 9(25), 19-34.
- วาโร เพ็งสวัสดิ์. (2551). *วิธีวิทยาการวิจัย*. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- วีรยุทธ สุขมาก และกนกศักดิ์ สุขวัฒนาสินิทธิ. (2556). *ความคิดเห็นของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการเพิ่มมูลค่าของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีเพื่อเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน*. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีปทุม.
- สรชัย พิศาลบุตร. (2554). *การวิจัยทางธุรกิจ*. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : บริษัท ส. เอเชียเพรส (1989) จำกัด.
- สุภา สิทธิเลิศประสิทธิ์. (2554). การวิจัยด้านการบัญชีทำได้อย่างไร. *วารสารการจัดการสมัยใหม่*, 9(1), 16-27.

- สุวิมล ตีรกานันท์. (2551). **การสร้างเครื่องมือวัดตัวแปรในการวิจัยทางสังคมศาสตร์: แนวทางสู่ การปฏิบัติ.** (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ : ศูนย์หนังสือแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อรอนงค์ อรัญยถาวร และกอบแก้ว รัตน์อุบล. (2559). การวิจัยเชิงสำรวจเกี่ยวกับความคิดเห็นของนักบัญชีต่อมาตรฐานการรายงานทางการเงิน สำหรับกิจการขนาดกลาง และขนาดย่อม. **วารสารวิชาชีพบัญชี**, 12(33), 5-24.
- Banwarie, U. R. (2011). **The relationship between ownership structure and CSR disclosure.** Unpublished doctoral thesis, Erasmus National University. Rotterdam, Netherland.
- Barnard, C. I. (1938). **Functions of the executive.** Cambridge, MA : Harvard University Press.
- Barnett, M. L., & Salomon, R. M. (2012). Does it pay to be really good? addressing the shape of the relationship between social and financial performance. **Strategic Management Journal**, 33(11), 1304-1320.
- Bitektine, A., & Haack, P. (2015). The “Macro” and the “Micro” of legitimacy: toward a multilevel theory of the legitimacy process. **Academy of Management Review**, 40(1), 49-75.
- Dawson, G. S., Denford, J. S., Williams, C. K., Preston, D., & Desouza, K. C. (2016). An examination of effective it governance in the public sector using the legal view of agency theory. **Journal of Management Information Systems**, 33(4), 1180-1208.
- Doody, O., & Bailey, M. E. (2016). Settigng a research question, aim and objective. **RCNi Ltd**, 23(4), 19-23.
- García-Sánchez, I. M., Gallego-Álvarez, I., Rodríguez-Domínguez, L., Cuadrado-Ballesteros, B., & García-Rubio, R. (2014). Rotation of auditing firms and political costs: evidence from spanish listed companies. **International Journal of Auditing**, 18(3), 223-232.
- Grove, S. K., Gray, J. R., & Burns, N. (2014). **Understanding nursing research: building an evidence-based practice.** Sixth edition, Elsevier Saunders, St Louis MO.

- Harrison, J. S., & Wicks, A. C. (2013). Stakeholder theory, value, and firm performance. **Business Ethics Quarterly**, 23(1), 97-124.
- Heijnen, P., & Van der Made, A. (2012). A signaling theory of consumer boycotts. **Journal of Environmental Economics and Management**, 63(3), 404-418.
- Jensen, M. C., & Meckling, W. H. (1976). Theory of the firm: managerial behavior, agency costs and ownership structure. **Journal of Financial Economics**, 3(4), 305-360.
- Kothari, C. R. (2004). **Research methodology**. New Delhi : New Age International (P) Ltd.
- Lanis, R., & Richardson, G. (2016). A reply to corporate social responsibility and tax aggressiveness: a test of legitimacy theory. **Social and Environmental Accountability Journal**, 36(1), 90-92.
- Muathe, S. M. A. (2007). **Business research method notes**. [online] [https://www.coursehero.com/file/37528504/business-research-method-notesacknowled-pdf/\[2016, June 25\]](https://www.coursehero.com/file/37528504/business-research-method-notesacknowled-pdf/[2016, June 25].).
- Newell, R., & Burnard, P. (2011). **Research for evidence-based practice in health card**. First edition, John Wiley and Sons, Oxford.
- Oler, D. K., Oler, M. J., & Skousen, C. J. (2010). Characterizing accounting research. **Accounting Horizons**, 24(4), 635–670.
- Parahoo, K. (2014). **Nursing research: principles, process and issues**. Palgrave MacMillan, Basingstoke.
- Russo, A., & Perrini, F. (2010). Investigating stakeholder theory and social capital: CSR in large firms and SMEs. **Journal of Business Ethics**, 91(2), 207-221.
- Shoket, M. (2014). Research problem: identification and formulation. **International Journal of Research (IJR)**, 1(4), 512 – 518.
- Song, J., Wang, R., & Cavusgil, S. T. (2015). State ownership and market orientation in china's public firms: an agency theory perspective. **International Business Review**, 24(4), 690-699.

- Spence, M. L. (1973). Job market signaling. *The Quarterly Journal of Economics*, 87(3), 355-374.
- Suchman, M. C. (1995). Managing legitimacy: strategic and institutional approaches. *Academy of Management Review*, 20(3), 571-610.
- Whetten, A. D. (1989). What constitutes a theoretical contribution. *Academy of Management Review*, 14(4), 490-495.
- Zheng, S. X., & Stangeland, D. A. (2007). IPO Underpricing, Firm Quality, and Analyst Forecasts. *Financial Management*, 36(2), 45-64.